

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____

О.О. Шеремет

«__» _____ 2021 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____

Л.В. Шірінян

«__» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: **Управління формуванням та використанням капіталу підприємства**

Виконав : здобувач 2 курсу, 11М група

Коротка Анна Петрівна

(прізвище та ініціали)

Керівник: Дем'яненко Інна Вікторівна

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

Рецензент Духновська Л.М.

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

«   »   20   року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Коротка Анна Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Управління формуванням та використанням капіталу підприємства

керівник проекту (роботи) Дем'яненко І.В., доцент, д.е.н.,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «16» жовтня 2020 р. № 843-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 24 грудня 2020 р.

3. Вихідні дані до роботи монографії, підручники, навчальні посібники, статті вітчизняних і зарубіжних вчених, які займаються дослідженням особливостей організації фінансів підприємств з різними формами власності, матеріали фінансових звітів про діяльність ТОВ «Майстерня Кассоне»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи управління формуванням та використанням капіталу підприємства

Розділ 2. Оцінка системи управління, формування і використання капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне»

Розділ 3. Напрями вдосконалення управління формуванням та використанням капіталу підприємства

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) табл. 1.1. Теоретичні підходи до визначення активів підприємства, табл. 1.3 Переваги та недоліки необоротних активів над оборотними активами, табл. 2.3 Аналіз ліквідності балансу за 2016-2019 рр, табл. 2.4 Відносні показники ліквідності за 2016-2019 рр, табл. 2.5 Оцінка відносних показників фінансової

стійкості за 2016-2019 рр, табл. 2.6 Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Рівне-Борошно» за 2016-2019 рр, табл. 2.12 Аналіз динаміки активів ТОВ «Рівне-Борошно» за 2016-2019 рр, табл. 2.13 Аналіз структури активів ТОВ «Рівне-Борошно» за 2016-2019 рр., %, табл. 2.15 Аналіз структури джерел утворення активів ТОВ «Рівне - Борошно» за 2016 – 2019 рр., табл. 2.17 Аналіз власного оборотного капіталу за 2016-2019рр, табл.3.2 Баланс фінансування активів підприємства при використанні різних стратегій, тис. грн., табл. 3.3 Прогнозний баланс активів і пасивів ТОВ «Рівне-Борошно на 2019-2022 рр, табл. 3.5 Порівняльний аналіз відносних показників планової ліквідності за 2019-2022 рр.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Дем'яненко І.В		
II	Дем'яненко І.В		
III	Дем'яненко І.В		

7. Дата видачі завдання _____ 16 жовтня 2020 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	15.10.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	09.11.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	30.11.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	21.12.2020	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	24.12.2020	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	21.01.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	02.02.2021	

Здобувач

_____

Довгаль Ю. О.

_____

Керівник роботи

_____

Дем'яненко І.В.

_____

АНОТАЦІЯ

Коротка А.П. «Управління формуванням та використанням капіталу підприємства»

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2021.

Дипломна робота присвячена розв’язанню теоретичних, методичних та практичних проблем забезпечення управління формуванням та використанням капіталу підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаної літератури і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито теоретичні основи управління формування і використанням капіталу.

Другий розділ присвячено аналізу фінансово-економічної діяльності ТОВ «Майстерня Кассоне» та оцінці його фінансового стану.

У третьому розділі обґрунтовано напрямки вдосконалення управління формуванням та використанням капіталу підприємства.

***Ключові слова:** Підприємство, капітал, рентабельність, структура капіталу, фінансове планування.*

SUMMARY

Korotka A.P. «Management of the formation and use of enterprise capital»

Master's work for obtaining Master's degree in specialty 072 – Financial, Banking and Insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2021

The master's work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problems of management of the formation and use of enterprise capital.

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of references and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the objectives of the study.

The first chapter reveals the theoretical foundations of management of the formation and use of capital.

The second chapter is devoted to the analysis of financial and economic activity of Ltd "Maisternia Kassone" and assessment of its financial condition.

In the third chapter the directions of improvement of management of formation and use of the capital of the enterprise are substantiated.

Key words: *Enterprise, capital, profitability, capital structure, financial planning.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Економічна сутність капіталу підприємства, особливості його формування та використання.....	8
1.2. Методи управління капіталом підприємства.....	15
1.3. Показники оцінки ефективності управління капіталом підприємства.....	22
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ, ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ТОВ «МАЙСТЕРНЯ КАССОНЕ».....	29
2.1. Загально-економічна характеристика підприємства ТОВ «Майстерня Кассоне».....	29
2.2. Оцінка фінансового стану ТОВ «Майстерня Кассоне».....	33
2.3. Аналіз ефективності формування та використання капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне».....	43
Висновки до розділу 2.....	52
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	53
3.1. Шляхи вдосконалення управління капіталом ТОВ «Майстерня Кассоне».....	53
3.2. Заходи вдосконалення ТОВ «Майстерня Кассоне».....	56
3.3. Оптимізація управління капіталом ТОВ «Майстерня Кассоне».....	64
Висновки до розділу 3.....	69
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах глобалізаційних процесів, що виникають на етапах розвитку економіки, активного зростання конкуренції між виробниками товарів та послуг особливо важливим постає питання щодо підвищення ефективності управління капіталом підприємства, досягнення його фінансової стійкості, що безпосередньо впливає на добробут діяльності власників підприємства.

В свою чергу, ефективно функціонуюче підприємство залежить від правильної, фінансово обгрунтованої стратегії управління його капіталом. Одним з основних етапів реалізації останньої є оптимізація його структури, що забезпечує таке співвідношення власних та позикових джерел фінансування, яке дозволяє досягти максимізації фінансових показників діяльності підприємства. Важливою складовою частиною механізму ефективного управління капіталом підприємства є фінансовий аналіз, результати якого впливатимуть як на розробку й реалізацію стратегії, пов'язаної з оптимальним формуванням капіталу з різних джерел, так і на забезпечення ефективного його використання у різних видах господарської діяльності підприємства.

Залучаючи капітал з різних джерел, як зовнішніх, так і внутрішніх, фінансові менеджери мають на меті оптимізувати структуру капіталу, щоб зменшити середньозважену його вартість. У процесі управління капіталом підприємства особливо важливо враховувати, що вартість капіталу залежить від рівня фінансового ризику, пов'язаного із залученням позикових джерел фінансування та підвищенням частки позикових джерел у структурі капіталу, оскільки з'являються фінансові витрати по обслуговуванню боргу. Залучення позикового капіталу у оптимальних для підприємства розмірах дає змогу отримати так званий ефект фінансового левериджу, що також повинні враховувати фінансові менеджери, приймаючи фінансові рішення щодо формування структури капіталу

підприємства. Вибір напряму управління капіталом підприємств прямо залежить від його поточного фінансового стану та можливостей.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи полягає у необхідності вдосконалення управління капіталу підприємства в умовах ринкової економіки, науковому аналізі та визначенні теоретичних ключових аспектів проблеми, яка розглядається.

Поставлена мета передбачає виконання наступних **завдань**:

- описати основи управління та використання капіталу підприємства;
- визначити методи управління капіталом підприємства;
- охарактеризувати показники оцінки ефективності управління капіталом підприємства;
- провести загально-економічну характеристику підприємства;
- здійснити загальну оцінку фінансового стану підприємства;
- проаналізувати ефективність управління та формування капіталу підприємства;
- розглянути шляхи вдосконалення управління капіталом підприємства;
- пояснити необхідність запропонованих заходів на підприємстві;
- обґрунтувати заходи, які спрямовані на оптимізацію управління капіталом на підприємстві.

Об’єктом дослідження є процес формування капіталу підприємства у ринкових умовах.

Предметом дослідження є теоретичні і прикладні аспекти щодо формування капіталу підприємства та напрями удосконалення його структури в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувався економіко-логічний метод щодо аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Використовувався метод абсолютних і відносних величин при розрахунку фінансових показників діяльності підприємства. Метод порівняння

був застосований при дослідженні фактичних показників фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства у розрізі трьох років. Групування та зведення, як метод дослідження був використаний при визначенні чинників, які здійснюють безпосередній вплив на структуру капіталу підприємства, табличний і графічний методи були застосовані при наданні характеристики діяльності підприємства, аналізу його фінансового стану, а також для оптимізації структури капіталу підприємства.

Інформаційною базою дослідження виступили фінансова та статистична звітність ТОВ «Майстерня Кассоне» за три роки, а також підручники, навчальні посібники, монографії, статті у наукових виданнях, нормативно-правові акти, які регулюють діяльність господарських товариств.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність капіталу підприємства, особливості його формування та використання

У сучасній літературі економічного спрямування капітал являє собою багатоаспектне поняття, тому існує багато його визначень. Кожен з аспектів характеризує капітал шляхом виявлення його сутності.

Капітал підприємства представляє загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів з метою отримання прибутку (доходу) [20, с. 72].

Основні характеристики категорії «капітал», які є найбільш вдалим для наступного практичного застосування в управлінні капіталом підприємства:

1. Капітал як цінність, що накопичена. У цій якості капітал визначають як накопичений запас економічних благ (майна) на певний проміжок часу. Тобто як накопичена економічна цінність на певну дату його використання. На підприємствах капітал як накопичена цінність характеризується запасом основних засобів, нематеріальних активів, грошових засобів та товарноматеріальних оборотних активів.

2. Капітал як фактор виробництва або виробничий ресурс. Ресурси стають капіталом, коли вони спрямовуються у виробництво (справу). Споживчі ресурси капіталом не являються.

3. Капітал як інвестиційний ресурс або інструмент. За своєю економічною природою капітал призначений до інвестування – вкладення у певні об'єкти з метою отримання доходу.

4. Капітал як джерело накопичення доходу. Це одна з найважливіших характеристик капіталу. Куди б не був спрямований капітал – у сферу реальної економіки чи в фінансову сферу – він завжди потенційно здатний приносити дохід його власнику за умови ефективного його використання.

5. Капітал як об'єкт часового вибору. На всіх стадіях функціонування капіталу (накопичення, інвестування, використання) перед власниками капіталу виникає дилема вибору, пов'язана з його використанням в часовому просторі. Часова перевага завжди потребує від власника капіталу рішення щодо співвідношення споживання благ в поточному і майбутньому періодах, відповідно до його економічних потреб та інтересів.

6. Капітал як об'єкт купівлі-продажу. У цьому аспекті капітал формує особливий вид ринку – ринок капіталу, який характеризується попитом, пропозицією і ціною, а також певними суб'єктами ринку. Ціна на капітал формується під впливом попиту і пропозиції. Кількісним вираженням цієї ціни виступає зазвичай рівень середньорічної ставки дохідності капіталу.

7. Капітал як об'єкт власності. Використання капіталу в економічному процесі не обов'язково пов'язане з наявністю права власності на нього. У сучасних умовах підприємець може володіти правами розпорядження капіталом без права власності. Враховуючи цей фактор – капітал поділяють на власний і позиковий, співвідношення між якими називають «структурою капіталу». Воно впливає на багато аспектів ефективності господарської діяльності підприємства і визначає рівень його ринкової вартості.

8. Капітал як фактор ризику. Застосовуючи капітал з метою отримання доходу, підприємець свідомо йде на економічний ризик, пов'язаний з можливою втратою очікуваного доходу, а також вкладеного капіталу. Ризик і дохідність капіталу тісно взаємозв'язані. Чим вищий рівень очікуваної дохідності капіталу, тим більший рівень ризику, і навпаки.

9. Капітал як фактор ліквідності. Під ліквідністю капіталу розуміють здатність швидко його реалізувати за реальною ринковою вартістю. Аспект ліквідності характеризує можливість перетворення капіталу на грошові кошти при настанні несприятливих умов. Ліквідність різних видів капіталу розрізняється. Її враховують при формуванні необхідного рівня дохідності у процесі підприємницької діяльності [20, с. 75].

Управління капіталом підприємства виступає однією з найголовніших аспектів системи фінансового менеджменту. Залучаючи капітали з різних джерел, фінансові менеджери прагнуть оптимізувати його структур, щоб зменшити середньозважену вартість капіталу [3, с. 219].

У процесі управління капіталом підприємства необхідно враховувати, що вартість капіталу залежить від вірогідності настання фінансового ризику, пов'язаного із залученням позикових коштів та збільшенням їх частки у структурі капіталу, оскільки з'являються фінансові витрати по обслуговуванню боргу. Залучення позикового капіталу у розумних межах дає можливість отримати так званий ефект фінансового левериджу, що також повинні враховувати фінансові менеджери, регулюючи структуру капіталу підприємства. Вибір напряму управління капіталом підприємств прямопропорційно залежить від його поточного фінансового стану та можливостей використання. Актуальність даної теми, присвяченої проблемі управління капіталом підприємств, обґрунтовується необхідністю оперативного і ефективного управління ним на підприємствах різних форм власності в ринкових умовах [5, с. 112].

Дослідженням окремих аспектів управління капіталом підприємств займалися такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як: І.А.Бланк [3], І.В. Викиданець [8], Є. В. Мних [28], А.Г. Семенов [33], Л. М. Янчева [40], О.О. Терещенко [37], С.В. Юшко [39] та ін. Проте особливо актуальним є визначення стратегічних

напрямів управління капіталом вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання.

Економічна сутність капіталу взаємопов'язана з окремими аспектами його функціонального навантаження як вартісної характеристики суб'єкта підприємницької діяльності (рис.1), які можна групувати за ознаками такими як: суб'єктивно-об'єктивна комплементарність відносин, які стосуються капіталу, комплементарність внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства.

Рис. 1.1. Аспектний розподіл функціонального навантаження капіталу підприємства [24, с.111]

Великий вплив капіталу в економічний розвиток підприємства і забезпечення задоволення інтересів держави, власників і персоналу визначає його як головний об'єкт фінансового управління підприємством, а забезпечення ефективного його використання належить до найбільш відповідальних завдань у дослідженні фінансового менеджменту.

Управління капіталом підприємства, як і весь у цілому процес управління, в залежності від термінів має два напрями: стратегію і тактику управління, що тісно взаємопов'язані.

Структуру капіталу підприємства пояснює сукупність його компонентів та зв'язками між ними, що мають стійкий характер та визначають внутрішню форму та організацію капіталу як цілісної системи. При дослідженні структура капіталу підприємства виступає як спосіб описання його організації, дозволяє виявити й показати зв'язки та функції, які він виконує. Ієрархічність капіталу підприємства виражається у тому, що кожен його компонент можна розглядати як систему (підсистему) більш широкої глобальної системи [2, с.3].

В основі системи управління капіталом зкладено концепцію планування його структури, яка складається з двох частин:

1. Оптимізація співвідношення позикового капіталу та власного капіталу таким чином, що дозволить забезпечити найбільш високий рівень фінансової стійкості підприємства.

2. Оцінка вартості капіталу від різних джерел його запозичення на фінансовому ринку.

3. Визначення загальної потреби підприємства у капіталі [5, с. 115].

Безліч досліджень доводять, що ефективне функціонування підприємств базується на правильно обраній та сформованій структурі капіталу, врахуванні нових методик, розроблення і обґрунтування показників, що їх характеризують і відповідають умовам ринкової економіки.

Під час визначення оптимальної структури капіталу виникає питання щодо «незалежності» і «прибутковості» капіталу, яке потребує вирішення шляхом пошуку компромісного рішення між ризиком та дохідністю і ґрунтується на правилі, що зростання частки позикового капіталу може підвищувати фінансовий ризик, але при цьому більш високе значення частки

позикового капіталу забезпечує зростання доходності на власний капітал, підвищує рентабельність власного капіталу підприємства і величину прибутку.

Процес оптимізації структури капіталу здійснюється у три етапи:

1. Аналіз динаміки капіталу за обраний період та тенденцій зміни його структури, а також впливу, який вони здійснюють на фінансову стійкість підприємства та ефективність використання капіталу в цілому.

У процесі аналізу розглядаються такі показники, як коефіцієнти фінансової незалежності, заборгованості, співвідношення між довгостроковими та короткостроковими зобов'язаннями, коефіцієнт фінансового важеля. Далі вивчаються показники оберненості та рентабельності активів та власного капіталу.

2. Оцінка основних факторів впливу на структуру капіталу. До них належать:

- особливості операційної діяльності підприємства;
- стадія життєвого циклу підприємства, наприклад, якщо підприємство засновано нещодавно, то для його розвитку потрібно більше позикового капіталу;
- кон'юнктура ринку, що впливає на вартість позикового капіталу;
- рівень рентабельності операційної діяльності;
- податковий тягар [18, с.147];

З урахуванням наведених факторів управління структурою капіталу передбачає вирішення двох питань: встановлення оптимального співвідношення власного та позикового капіталу і залучення у разі необхідності додаткового внутрішнього або зовнішнього капіталу.

3. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності.

Капітал, залежно від джерел залучення, поділяється на власний та позиковий, які мають свої особливості, переваги та недоліки, що здійснюють вагомий вплив на процес функціонування підприємства.

Так як капітал можна розглядати як суму, яка необхідна для започаткування та здійснення діяльності, у даному контексті з'являється таке поняття як авансований капітал. Це грошова сума, яка вкладається власником у підприємство з метою одержання прибутку. Він витрачається на придбання засобів виробництва і наймання робочої сили. Ці дві різноспрямовані частини авансованих грошових коштів називають відповідно постійним і змінним капіталом. У свою чергу постійний капітал поділяється на основний і оборотний.

Основний капітал формує ту частину активів підприємства, яка бере участь у багатьох виробничих циклах, частково переносячи свою вартість на вартість готової продукції. Основні активи становлять виробничу основу підприємства (будівлі, споруди, машини, устаткування та ін. На відміну від оборотних, основні активи не беруть участі в обороті коштів. Отже, основні активи знаходяться поза безпосереднім оборотом коштів. Звідси – їх ще дві назви: «необоротні» або «позаоборотні» активи [18, с.148].

Необоротні активи відображаються в балансі підприємства, якщо відповідають загальним критеріям характеристики активів, а саме: існує ймовірність того, що підприємство отримає у майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цих активів та їх вартість може бути чітко визначена [5, с. 119].

Також, частина оборотного капіталу, що перебуває у сфері обігу, називається фондами обігу (готова продукція на складі, відвантажені товари, грошові кошти, дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції та інші оборотні активи).

Отже, важливо зазначити, що фінансовий капітал підприємства являє собою певні грошові кошти, що знаходяться у розпорядженні підприємства та використовуються для покриття потреб у забезпеченні процесу його функціонування

1.2. Методи управління капіталом підприємства

Ефективність існування підприємства в першу чергу залежить від здатності менеджерів працювати з капіталом, так як він відображає економічні процеси підприємства та його розвиток у цілому. В даному випадку мається на увазі капітал, який об'єднує основні та оборотні фонди та грошові кошти підприємства, адже, окрім власного капіталу, існує також людський капітал, науково-технічна та ринкова інформація, знання, інтелектуальна власність, які з часом займають більше значення і за рахунок них поступово відбувається переорозподіл фінансових потоків [23, с. 64].

Отже, з розвитком економіки все більше ускладняється розуміння значення капіталу та механізму управління ним.

Управління капіталом здійснюється за допомогою принципів та методів розроблення управлінських рішень, які пов'язані з ефективністю його використання.

Оптимальне управління капіталом відбувається за рахунок використання таких принципів:

- інтегрованість із загальною системою управління підприємства;
- комплексний характер до підходу формування управлінських рішень;
- високий рівень динаміки управління;
- різноманіття підходів до розробки окремих управлінських рішень;
- орієнтованість на довготермінові цілі розвитку підприємства [8, с. 5].

Головною метою управління капіталом є максимізація ринкової вартості підприємства, завдяки чому забезпечується фінансова стабільність власників підприємства в поточному і перспективному періодах.

Управління капіталом підприємства направлене на вирішення таких основних завдань:

- формування достатнього обсягу капіталу, що забезпечить необхідні темпи економічного розвитку підприємства;
- оптимізація розподілу сформованого капіталу за видами діяльності та напрямками використання;
- забезпечення умов досягнення максимальної доходності капіталу при запланованому рівні фінансового ризику;
- забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням капіталу;
- забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства у процесі його розвитку;
- забезпечення достатнього рівня фінансового контролю над підприємством з боку його засновників;
- забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства;
- оптимізація обороту капіталу;
- забезпечення своєчасного реінвестування капіталу [8, с. 3].

У ринкових умовах особливе місце займають економічні методи управління капіталом.

Метод управління власним капіталом – спосіб впливу суб'єкта управління на об'єкт за допомогою різноманітних засобів і інструментів. В сучасних умовах до методів управління доцільно віднести наступні (рис. 1.2):

Методи управління власним капіталом			
Планування власного капіталу			Емісійна політика
Управління прибутком			Комплексне управління пасивами і активами
Дивідендна політика			
Управління ефективністю використання капіталу			Портфельний підхід
			Метод потокового моделювання
Управління структурою власного капіталу			Політика управління ризиками
Метод наукового управління			Інформаційна політика

Рис. 1.2 Методи управління власним капіталом підприємства [8]

Планування власного капіталу підприємства має формуватися з урахуванням перспектив його виробничого та науково-технічного розвитку, досягнення балансу між обсягами залученого капіталу та сформованих активів [25, с. 68].

Одним із найважливіших методів управління власним капіталом є емісійна політика, яка має забезпечувати залучення коштів із зовнішніх джерел найбільш ефективним способом та реалізується шляхом додаткової емісії акцій. Основною метою емісійної політики є залучення необхідного обсягу фінансових ресурсів на фінансовому ринку у мінімально можливі строки за мінімальною вартістю. Розмір залучених позикових коштів визначає ефект фінансового важеля – інструмент управління рентабельністю власного капіталу підприємства за рахунок оптимізації співвідношення власних і позикових коштів, що використовуються.

Як вже було зазначено у пункті 1.2, ефективне управління формуванням капіталу підприємства досягається шляхом оптимізації його структури.

Оптимальна структура капіталу – це таке співвідношення застосування власних і позикових засобів, при якому забезпечується ефективний рівень

рентабельності та фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість [2, с. 2].

Проведений аналіз економічних джерел свідчить, що більшість авторів виокремлює три методи оптимізації структури капіталу:

- оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності.
- оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації її вартості.
- оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності означає, що шляхом багатоваріантних розрахунків визначається ефективний рівень фінансової рентабельності та використовується механізм фінансового левериджу.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації вартості ґрунтується на попередній оцінці власного та позикового капіталу за різних умов його формування. Здійснюється розрахунок середньозваженої вартості капіталу і, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості підприємства.

Середньозважена вартість капіталу (WACC) – це середня плата за всі джерела фінансування.

$$WACC = K_{BK} \frac{BK}{K} + (1 - S) K_{ЛК} \quad (1.1)$$

де K_{BK} – очікувана ставка вартості власного капіталу;

$K_{ЛК}$ – очікувана ставка вартості залученого і позиченого капіталу;

K – сукупний капітал;

BK – власний капітал;

ПК – позиковий капітал

S – ставка податку на прибуток [13, с. 151].

Також оцінити вартість капіталу можна не лише за рахунок банківського кредиту, а й за рахунок облігацій нового випуску або раніше випущених облігацій. Залежно від того, коли випущені облігації, їх вартість визначається окремо для цінних паперів нового випуску та випущених раніше. У процесі своєї діяльності підприємство використовує позикові кошти, які одержують у вигляді:

- довгострокового кредиту від комерційних банків та інших підприємств;
- випуску облігацій, які мають певний термін погашення та номінальну ставку.

У першому випадку вартість позикового капіталу дорівнює процентній ставці по кредиту і визначається шляхом договору між кредитором і позичальником. У другому випадку вартість капіталу визначається величиною сплачуваного за облігацією купону та номінальною процентною ставкою облігації, яка виражається у процентах до її номінальної вартості. Номінальна вартість – це ціна, яку заплатить компанія-емітент власнику облігації у день її погашення. В момент випуску облігації звичайно продаються за їх номінальною вартістю.

Останнім методом є метод оптимізації структури капіталу за критерієм фінансових ризиків означає вибір більш дешевих джерел фінансування активів підприємства при цьому зважаючи на ймовірність настання фінансового ризику.

Слід зазначити, що розрізняють дві основні тактики вибору величини оборотних активів залежно від їх співвідношення з обсягами реалізації:

- обмежуючу тактику;
- гнучку тактику.

Використання обмежуючої тактики потребує дотримання обсягу оборотних активів на мінімально можливому рівні, тобто підприємство не створює додаткових резервів, дотримується дисципліни розрахунків з постачальниками.

Гнучка тактика полягає у забезпеченні високого рівня співвідношення між поточними активами й обсягом реалізації, тобто підприємство збільшує такі статті балансу, які дають змогу збільшити обсяги виробництва при відповідній зміні кон'юнктури ринку і стимулюють обсяг продажу за рахунок надання відстрочки платежів.

Частина оборотних активів, яка фінансується за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу, називається чистим оборотним (робочим) капіталом. Він розраховується як різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями. Чим більший чистий оборотний капітал, тим менший ризик втрати ліквідності.

Залежно від вибору фінансовим менеджером джерел покриття змінної частини оборотних активів, виділяють чотири стратегії фінансування оборотних активів:

1. Ідеальна стратегія – поточні активи фінансуються за рахунок поточних зобов'язань, необоротні – власним капіталом та довгостроковими зобов'язаннями. Ця модель визначається найбільш ризикованою, оскільки у випадку одночасного пред'явлення кредитором всіх зобов'язань підприємство буде змушене розпродавати частину своїх основних засобів.

2. Агресивна стратегія полягає у фінансуванні на довгостроковій основі необоротних активів і постійної частини оборотних активів. Змінна частина оборотних активів повністю фінансується за рахунок короткострокової заборгованості, постійна частина завдяки довгостроковим зобов'язанням, необоротні – власним капіталом. Таку стратегію може дозволити собі лише підприємство, яке не має проблем з поновленням короткострокових кредитів

або з отриманням комерційних кредитів від постачальників, адже дана стратегія є ризиковою.

3. Консервативна стратегія полягає у фінансуванні майже всіх активів за рахунок довгострокових джерел. Оборотні активи – довгострокові зобов'язання, необоротні – власний капітал. Консервативна стратегія застосовується на перших етапах започаткування підприємства за умови достатньої величини капіталу власників підприємства і доступності довгострокових кредитів для інвестиційного фінансування.

4. Компромісна стратегія полягає у фінансуванні необоротних активів, постійної частини оборотних активів і половини змінної частини оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансування. Інша частина оборотних активів фінансується на короткостроковій основі [13, с. 145].

З погляду оптимізації прибутковості й ризику найбільш оптимальною є стратегія компромісного фінансування. Вона поєднує у собі рівень прибутковості й середній рівень ризику, забезпечує достатньо високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Однак, виходячи з конкретних цілей підприємства на окремих етапах його розвитку, оптимальною може стати інша стратегія фінансування. Під час вибору стратегії фінансування слід знайти оптимальне співвідношення між рівнем рентабельності використання власного капіталу і рівнем ризику зниження фінансової стійкості підприємства, яка оцінюється величиною його чистого оборотного капіталу.

Для ефективного функціонування підприємству необхідно закуповувати сировину та матеріали, трансформувати їх у готову продукцію, а потім продавати її клієнтам, щоб залучати кошти і мати можливість продовжити свій експлуатаційний цикл. Різниця між поточними активами і поточними пасивами являє собою чистий оборотний капітал підприємства.

Частина оборотних активів, що залишилася, якщо вона не покрита грошовими коштами, потрібно фінансувати у борг – кредиторською

заборгованістю. А якщо не вистачає кредиторської заборгованості – слід розглянути можливість короткострокового кредиту. Звідси впливає поняття поточних фінансових потреб (ПФП).

Поточні фінансові потреби можуть бути:

- різниця між поточними активами і кредиторською заборгованістю;
- різниця між коштами інвестованими у запаси сировини, готову продукцію, а також дебіторську заборгованість, і сумою кредиторської заборгованості;
- нестача власних оборотних коштів;
- потреба у короткостроковому кредиті.

Підприємство зацікавлене у скороченні періоду оборотності запасів та дебіторської заборгованості та зростанні строку сплати кредиторської заборгованості з метою скорочення періоду оборотності оборотних коштів. Прискорення оборотності оборотних коштів – найбільш ефективний спосіб скорочення поточних фінансових потреб.

Заходами скорочення ПФП є наступні:

- принцип дорогої закупівлі та дешевого продажу;
- знижки покупцям за скорочення строків розрахунку (спонтанне фінансування);
- облік векселів та факторинг [13, с. 134].

1.3. Показники оцінки ефективності управління капіталом підприємства

Аналіз управління капіталом підприємства означає процес дослідження основних результативних показників ефективності функціонування на підприємстві з метою виявлення резервів підвищення цієї ефективності у майбутньому. Для цього проводиться оцінка фінансових коефіцієнтів, яка

базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників фінансової діяльності підприємства між собою. В процесі використання цієї системи аналізу визначаються різноманітні відносні показники, які характеризують результативність використання капіталу підприємства та окремих його складових.

В системі дослідження ефективності використання капіталу найбільше розповсюдження отримали наступні фінансові коефіцієнти:

- показники рентабельності капіталу;
- показники капіталовіддачі;
- показники оборотності капіталу;
- показники фінансової стійкості;
- показники типів фінансової стійкості підприємства;
- показники ліквідності та платоспроможності підприємства;
- середньозважена вартість капіталу.

Ці показники доцільно використовувати і для оцінки ефективності існуючої структури капіталу, оскільки їх рівень характеризує оптимальність її формування, так і, відповідно, про рівень ефективності використання капіталу підприємства.

В якості показника, який є одним з критеріїв оптимальності структури капіталу і поєднує в собі показники рентабельності та фінансового ризику, ряд дослідників вважає доцільним використовувати співвідношення «рентабельність – фінансовий ризик»:

$$РФР = \frac{P_{BK}}{ФР} \quad (1.2)$$

де РФР – співвідношення «рентабельність – фінансовий ризик»;

P_{BK} – рентабельність власного капіталу, %;

ФР – рівень фінансового ризику, що визначається як частка зовнішнього капіталу в загальній його величині, % [13, с. 153].

Важливо зазначити, що в процесі проведення оцінки капіталу одним із важливих етапів є вивчення впливу змін у структурі капіталу підприємства на показники ефективності його використання.

Як відомо, показником, який характеризує інтенсивність використання капіталу та його ділову активність є оборотність як сукупного капіталу, так і його складових частин. Зазвичай оборотність капіталу (або його складових) визначається як відношення виручки від реалізації продукції до суми капіталу (або його складових).

З іншого боку, правомірно визначати цей показник, використовуючи наступну формулу:

$$O = \frac{B}{BK} \times \frac{BK}{CK} = O_{BK} \times ПВ_{BK} \quad (1.3)$$

де O – оборотність сукупного капіталу, разів;

B – виручка від реалізації продукції, тис. грн.;

BK – сума власного капіталу, тис. грн.;

CK – сума сукупного капіталу, тис. грн.;

O_{BK} – оборотність власного капіталу, разів;

$ПВ_{BK}$ – питома вага власного капіталу, % [13, с. 153].

Використовуючи будь-який із способів детермінованого факторного аналізу по відношенню до наданої моделі, матимемо результат впливу оборотності власного капіталу та його питомої ваги у загальній сумі капіталу на оборотність сукупного капіталу. Для розширення кількості чинників, що є визначальними при формуванні показників оборотності капіталу логічно використовувати трьохфакторну модель. Остання побудована на основі вже

представленої моделі, але розширена за допомогою коефіцієнта фінансової стабільності та питомої ваги позикового капіталу. Виходячи з таких розрахунків модель матиме такий вигляд:

$$O = \frac{B}{BK} \times \frac{PK}{CK} \times \frac{BK}{PK} = O_{вк} \times PB_{вк} \times K_{ФС} \quad (1.4)$$

де $PB_{вк}$ – питома позикового капіталу, %;

$PB_{вк}$ – сума позикового капіталу, тис. грн.;

$K_{ФС}$ – коефіцієнт фінансової стабільності [13, с. 153].

Важливо зазначити, що на першому етапі при оцінюванні ефективності як формування, так і використання капіталу підприємства передбачено аналіз стану його фінансової стійкості визначенням відповідно залежності від зовнішніх джерел та рівня достатності власних оборотних коштів для забезпечення запасів; на другому – аналіз віддачі капіталу, який передбачає у розрізі формування капіталу розрахунок ефекту фінансового важеля, а у розрізі його використання – розрахунок показників продуктивності та рентабельності; на третьому етапі – оцінювання ефективності формування капіталу підприємства – аналіз його вартості; на завершальному етапі – оцінювання ефективності формування та використання капіталу підприємства – аналіз зміни його вартості.

Аналіз використання капіталу підприємства доповнюється, як правило, оцінкою ефективності використання власного і позиченого капіталу.

Для оцінки ефективності використання капіталу використовуються три основних показники:

- Загальна рентабельність інвестованого капіталу.
- Ставка рентабельності позиченого капіталу.
- Ставка рентабельності власного капіталу.

Загальна рентабельність інвестованого капіталу. Різниця між рентабельністю власного капіталу і рентабельністю інвестиційного капіталу після виплати податків одержується за рахунок ефекту фінансового левериджу (ЕФЛ), який розраховується за формулою:

$$E\Phi Л = (1 - C_{nn}) \times (KBPa - ПК) \times \frac{ЗК}{ВК} \quad (1.2)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу, який характеризує приріст коефіцієнта рентабельності власного капіталу, %;

C_{nn} – ставка податку на прибуток;

$KBPa$ – коефіцієнт валової рентабельності активів (відношення валового прибутку до середньої вартості активів), %;

ПК – середній розмір процентів за кредит, що сплачує підприємство за використання позикового капіталу, % ;

ЗК – середня сума позиченого капіталу;

ВК – середня сума власного капіталу підприємства [13, с. 153].

Виходячи з формули, ми бачимо, що показник, який відображає рівень додаткового прибутку на власний капітал за різних варіантів структури капіталу, називається ефектом фінансового левериджу. Він являє собою один із основних механізмів досягнення максимального рівня рентабельності підприємства при заданому рівні фінансового ризику.

За допомогою ЕФЛ отримується взаємозв'язок між прибутком і вартісною оцінкою позикового капіталу.

Також, фінансовим левериджом можна вважати приріст рентабельності власного капіталу, який отримано завдяки використанню кредиту, незважаючи на його грошове вираження (платність).

Слід звернути увагу, що ефект фінансового левериджу може мати як позитивне, так і від'ємне значення. Більш того, цей ефект виникає завдяки не

лише кредиту, але і безоплатним позиковим ресурсам (кредиторської заборгованості). І чим вищою є розмір останніх у загальній сумі позикових коштів, тим вищим є значення ефекту фінансового левериджу. Тому ефект фінансового левериджу – це зміна рентабельності власного капіталу за рахунок використання позикових коштів.

Ефект фінансового важеля складається з двох компонентів:

1. Диференціалу – це різниця між рентабельністю залученого капіталу і середньою ставкою процента за кредит після сплати податків;

2. Плеча ПК/ВК – співвідношення позикового і власного капіталу

Таким чином, в умовах інфляції ЕФВ залежить від:

а) темпу інфляції;

б) різниці між ставкою доходності всього залученого капіталу і ставкою відсотку за кредит;

в) суми боргових зобов'язань підприємства;

г) рівня оподаткування [3, с. 219];

Висновки до розділу 1

1. Фінансовий капітал підприємства являє собою певні грошові кошти, що знаходяться у розпорядженні підприємства та використовуються для покриття потреб у забезпеченні процесу його функціонування. Головною метою управління капіталом є максимізація ринкової вартості підприємства, завдяки чому забезпечується фінансова стабільність власників підприємства в поточному і перспективному періодах.

2. Основними методами оптимізації структури капіталу є метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності, метод оптимізації структури капіталу за критерієм

мінімізації вартості та метод оптимізації структури капіталу за критерієм фінансових ризиків. При цьому, підприємство може використовувати 4 стратегії фінансування оборотних активів: ідеальну, компромісну, агресивну та консервативну. З погляду оптимізації прибутковості й ризику найбільш оптимальною є стратегія компромісного фінансування. Вона поєднує у собі рівень прибутковості й середній рівень ризику, забезпечує достатньо високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

3. Підприємство, що залучає інвестований капітал, може швидше та ефективніше досягнути поставлених завдань. Але для того, щоб мінімізувати ризик при використанні цих коштів, необхідно зробити прогноз щодо економічної рентабельності підприємства, ставки банківського процента і рівня інфляції, шляхом розрахунку ефекту фінансового левериджу.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ, ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ТОВ «МАЙСТЕРНЯ КАССОНЕ»

2.1. Загально-економічна характеристика ТОВ «Майстерня Кассоне»

Підприємство «Майстерня Кассоне» було засноване у м. Києві у 2011 році Кушерець Дариною Василівною та Руденко Андрієм Анатолійовичем у формі Товариства з обмеженою відповідальністю. Підприємство є платником податку на додану вартість. Місцезнаходження товариства: Україна, м. Київ, вуд. Алма-атинська, буд. 8. Підприємство засноване на власності осіб, які є учасниками товариства.

На початку свого існування підприємство займалося виготовленням окремих елементів для конструювання повноцінних меблевих систем.

Підприємство набуло прав юридичної особи з моменту його державної реєстрації. Свідоцтво №37500796 про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності видане дніпровською державною податковою інспекцією у дніпровському районі головного управління ДФС у м. Києві, 39469994. Не підлягає постановці на облік в пенсійному фонді України у зв'язку з прийняттям ЗУ від 04.07.2013 №406 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи.

У 2012 р. було зареєстровано в Державному реєстрі свідоцтв України знак для товарів та послуг №159760.

У 2017 році був змінений генеральний директор підприємства, яким став Пилипенко Борис Григорович [29].

Основна діяльність товариства: 43.32 Установлення столярних виробів.

Додаткові види діяльності:

31.02 Виробництво кухонних меблів

16.23 Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів

16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння

47.59 Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна [30].

Основні завданнями, що ставить перед собою ТОВ «Майстерня Кассоне» є:

- підвищення надійності наданих послуг – досягнення високої якості виготовлених меблів та наданх реставраційних послуг тощо. Через брак високої компетенції робітників може виникати продукція не якісного стану, що призведе до втрати коштів споживачів, яким товариство надає послуги;

- економія коштів замовників – прагнення надати послуги, витрачаючи на це по можливості менші кошти замовників. Вирішення цього завдання сприятиме залученню нових клієнтів, а також підвищить ділову репутацію товариства;

- підвищення ефективності – розробка нових меблевих систем та послуг, що будуть мати більш ширший функціонал.

Товариство має право продавати, давати у заставу, обмінювати, здавати в оренду, надавати безкоштовно в тимчасове користування або в позику іншим юридичним, фізичним особам належні йому будівлі, споруди, устаткування, транспортні засоби, інвентар, сировину та інше, що є на його балансі, якщо це не суперечить законодавству України. Має право купувати, брати у заставу, одержувати від відступлення, дарування, орендувати або іншим чином одержувати майно або права на нього у підприємств, установ, організацій та громадян, укладати угоди (контракти), зокрема угоди купівлі-продажу, підряду,

перевезень, зберігання та інші, видавати доручення тощо. На даний час ціллю діяльності підприємства є забезпечення розширеного відтворення виробництва з метою отримання прибутку.

Згідно статуту ТОВ «Майстерня Кассоне» статутний фонд підприємства становить 1 000 грн., за рахунок грошових вкладів Учасників Товариства.

Внески до статутного капіталу Товариства здійснюються в грошовій формі таким чином: до реєстрації Товариства кожен з учасників вносить до Статутного капіталу Товариства не менше ніж 50% своєї частки в Статутному капіталі. Статутний капітал розділений на 100 рівних часток, одна частка становить 10 грн. Розподіл часток та голосів у вищому органі управління Товариства серед Учасників здійснюється таким чином:

Таблиця 2.1

Розподіл часток та голосів у вищому органі управління ТОВ «Майстерня Кассоне» серед учасників

№	Учасник	Розмір грошового внеску (грн.)	Частка у Статуному капіталі	Кількість голосів
1	Громадянка України Куперець Д.В.	700 грн. 00 коп.	70	70
2	Громадянин України Руденко А.А.	300 грн. 00 коп	30	30
	Всього	1 000 грн. 00 коп	100	100

На підприємстві ТОВ «Майстерня Кассоне» були використані такі принципи під час побудови організаційної структури товариства:

- структура управління має відображати основні цілі й завдання організації;
- оптимальний розподіл праці між менеджерами і окремими працівниками;

- оптимальне співвідношення повноважень і відповідальності кожного працівника на підприємстві;
- структура управління має бути адекватною соціально-культурному середовищу для кожного працівника.

Також товариство розробляло свою структуру відповідно до таких вимог:

- адаптивність – здатність товариства пристосовуватись до змін, що можуть впливати на середовище з боку різних зовнішніх факторів;
- перспективність – вирішення стратегічних завдань, пов'язаних з нарощуванням виробничих потужностей;
- узгодженість інтересів усіх керівників та власників підприємства;
- простота – легкість організаційної структури для розуміння персоналом.

Організаційна структура товариства ТОВ «Майстерня Кассоне» формувалася у певні етапи, що призвели до визначення найефективнішого варіанту. Саме цьому треба подати інформацію щодо поступових кроків товариства у визначенні організаційної структури:

- 1) керівники визначили кількість робочих місць для кожного підрозділу. Для цього використовували дані, що містили кількість роботи за кожним виробничим департаментом;
- 2) керівники встановили найефективніший проміжок час роботи кожного працівника. Такий підхід дає робітникам свободу у їх діях, саме тому вони можуть користуватися своїм часом дуже зручно, і самі вирішувати час для роботи, та для відпочинку;
- 3) розподіл керівників по кожному підрозділу, та визначення ієрархії серед керівників.

Також слід зазначити те, що при першому кроці були застосовані такі чинники, що допомогли визначити таку оптимальну кількість працівників:

- взаємодія між менеджерами та підлеглими;
- складність виробничого процесу конкретного підрозділу;

- проблематика вибраного підрозділу;
- рівень компетентності працівників.

За допомогою усіх кроків та методів вирішення на ТОВ «Майстерня Кассоне» було прийняте рішення запровадження наближеної організаційної структури до лінійно-функціональної, що несе собою об'єднання лінійної і функціональної організаційних структур.

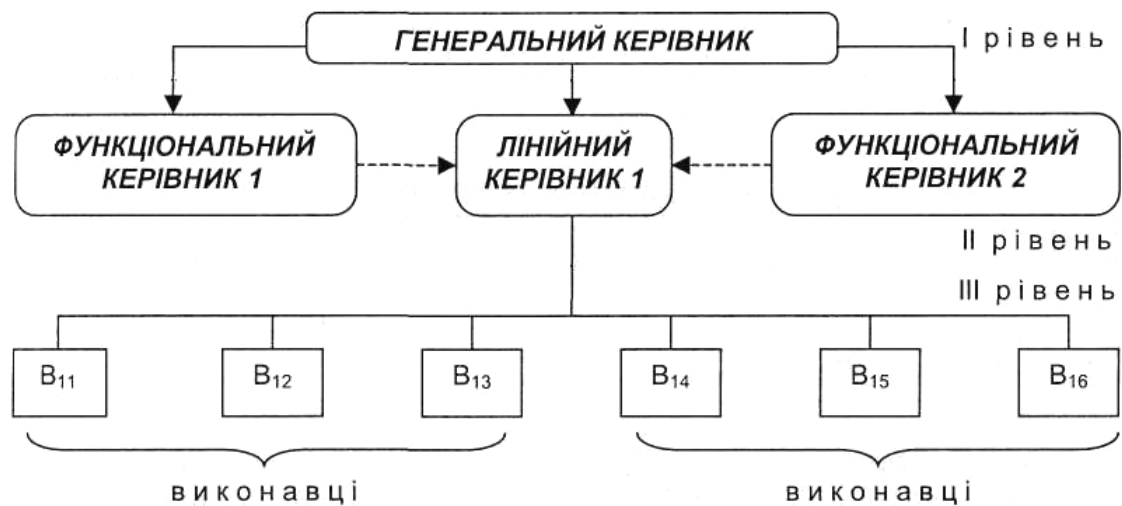

Рис.2.1. Лінійно-функціональна (комбінована) структура управління ТОВ «Майстерня Кассоне»

В такому випадку лінійні ланки беруть на себе відповідальність за прийняття рішень, а функціональні ланки допомагають вибрати певні рішення, заходи, цілі.

2.2. Оцінка фінансового стану ТОВ «Майстерня Кассоне»

Під фінансовим станом підприємства мається на увазі ступінь його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для досягнення ефективної діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми

борговими зобов'язаннями. Фінансовий стан може залежати від результатів виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тому оцінку стану підприємства можна об'єктивно здійснити не через єдиний показник, а тільки за допомогою системи показників, що детально й у повній мірі характеризують загальногосподарське становище підприємства, відображають достатність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Основними показниками, які характеризують фінансовий стан підприємства є аналіз майнового стану, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність та рентабельність [6, с. 110].

Показники ліквідності та платоспроможності визначають взаємовідносини підприємств з іншими суб'єктами діяльності, та його успішне функціонування чи загрозу банкрутства підприємства – тому ці показники вважають у ринкових умовах господарювання найважливішими [12, с. 25].

Платоспроможність – це можливість підприємства наявними на конкретний проміжок часу грошовими ресурсами своєчасно погасити свої строкові зобов'язання. Платоспроможність є зовнішнім проявом фінансової стійкості підприємства.

Ліквідність – це можливість підприємства розраховуватися за поточні боргові зобов'язання шляхом швидкого перетворення своїх активів на гроші.

Рівень ліквідності активів підприємства залежить від сфери його діяльності, швидкості обертання оборотних активів, їх складу, співвідношення оборотних і необоротних активів тощо [1, с. 115].

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Майстерня Кассоне» відображено у таблиці 2.2

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Майстерня Кассоне», 2017-2019 рр., тис.грн.

Актив	2017	2018	2019	Пасив	2017	2018	2019	Платіжний надлишок або нестача		
								2017	2018	2019
Найліквідніші активи (А1)	165,4	175,1	96,8	Найтерміновіші зобов'язання (П1)	556,9	4500,2	3290,7	391,5	4325,1	3193,9
Активи, що швидко реалізуються (А2)	384,6	22	1031,6	Короткотермінові пасиви (П2)	0	0	0	-384,6	-22	-1031,6
Активи, що повільно реалізуються (А3)	70,8	3015,2	422	Довготермінові пасиви (П3)	0	0	0	-70,8	-3015,2	-422
Активи, що важко реалізуються (А4)	926,4	841	1741,3	Постійні пасиви (П4)	990,3	-46,4	0	63,9	-887,4	-1741,3
Сума	1547,2	4053,3	3291,7		1547,2	4453,8	3290,7			

Таблиця 2.2 нам показує, що ліквідність балансу підприємства порушена. У 2017-2019 ми можемо спостерігати, що найтерміновіші зобов'язання значно перевищували суму найліквідніших активів. Тобто підприємство не є абсолютно ліквідним. Слід зазначити, що підприємство не має взагалі довготермінових пасивів, що є неагативним показником. Активи, що важно реалізуються також суттєво перевищують постійні пасиви по трьом рокам.

Під час аналізу платоспроможності і ліквідності підприємства головним є аналіз коефіцієнтів ліквідності. У таблиці 2.3. надається аналіз коефіцієнтів платоспроможності та ліквідності товариства.

Таблиця 2.3

**Аналіз показників платоспроможності та ліквідності ТОВ
«Майстерня Кассоне», 2017-2019 рр.**

Показник	2017	2018	2019	Відносне відхилення, %			Абсолютне відхилення, +/-		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018-2017	2018-2017	2019-2017
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,30	0,04	0,03	-0,26	-0,01	-0,27	13,10	75,60	9,90
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,99	0,13	0,96	-0,85	0,83	-0,02	13,45	726,09	97,63
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,78	0,80	0,47	-1,98	-0,33	-2,31	28,84	58,69	16,92
Коефіцієнт критичної ліквідності	2,78	0,80	0,47	-1,98	-0,33	-2,31	28,84	58,69	16,92

За результатами розрахунків, що наведені у таблиці 2.6 можна зробити висновки, що підприємство має відхилення по кожному коефіцієнту, майже всі

показники не досягають меж нормативного значення. Це свідчить про те, що під час сплати термінових зобов'язань підприємство буде мати складнощі з перетворенням активів на кошти. Це характеризує погіршення фінансової ситуації підприємства, зниження ефективності політики управління активами підприємства та означає його збитковість [12, с.26] .

Фінансова стійкість показує постійне стабільне перевищення доходів над витратами, здатність шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробництва і реалізації продукції, вільне маневрування грошовими коштами підприємства, а також затрати на його розширення і покращення. Отже, фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес діяльності [1, с. 128].

Якщо підприємство фінансово стійке, воно має перевагу перед іншими підприємствами і в залученні інвестицій, і в отриманні кредитів, і у виборі постачальників, і у підборі кваліфікованих кадрів. Крім того, воно не буде мати конфліктів з державою і суспільством, оскільки своєчасно сплачує соціальні внески до Пенсійного фонду, податки до бюджету, та інші внески, заробітну плату працівникам, дивіденди акціонерам, а банкам гарантує повернення кредитів і сплату відсотків за ними [6, с. 112].

Аналіз фінансової стійкості, слід розпочати з розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ «Майстерня Кассоне» протягом 2017-2019 рр., які наведені у табл. 2.4

Таблиця 2.4

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ «Майстерня Кассоне», 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відносне відхилення, %			Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017	2018-2017	2018-2017	2019-2017
Власний оборотний капітал (ВОК)	63,90	-39,46	-1740,30	-103,36	-1700,84	-1804,20	-61,75	4410,29	-2723,47
Робочий капітал (РК)	63,90	-39,46	-1740,30	-103,36	-1700,84	-1804,20	-61,75	44,10	-2723,47
Загальна сума джерел фінансування запасів і витрат (Кзаг)	-305,60	4374,88	-190,90	4680,48	-4565,78	114,70	-1431,57	-0,04	62,47
Надлишок або нестача власних оборотних коштів	-6,90	-3054,66	-2162,30	-3047,76	892,36	-2155,40	44270,43	0,71	31337,68
Надлишок або нестача робочого капіталу	-6,90	-3054,66	-2162,30	-3047,76	892,36	-2155,40	44270,43	0,71	31337,68
Надлишок або нестача джерел фінансування запасів і витрат	-376,40	1359,68	-612,90	1736,08	-1972,58	-236,50	-361,23	-0,45	162,83

Отже, протягом 2017-2019 рр. підприємство зменшує обсяг власного оборотного капіталу це означає, що підприємство проводить неефективну фінансову політику. Абсолютні показники фінансової стійкості протягом 2017-2019рр. зменшують своє значення, тобто підприємство має у 2016-2019 рр. – кризову фінансову стійкість.

У табл. 2.5 наведений аналіз відносних показників фінансової стійкості досліджуваного підприємства протягом 2016-2018 рр.

Таблиця 2.5

Аналіз відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Майстерня Кассоне», 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відносне відхилення, %			Абсолютне відхилення, +/-		
				2018/2017	2019/2018	2019/2017	2018-2017	2018-2017	2019-2017
Коефіцієнт інвестування	1,13	-46,40	0,00	-47,53	46,40	-1,13	-4093,68	0,00	0,00
Індекс постійного активу	0,94	-18,13	0,10	-19,06	18,23	-0,84	-1937,52	-0,55	10,69
Коефіцієнт маневреності власного ОК	0,63	-95,99	0,10	-96,61	96,09	-0,53	-15311,85	-0,10	15,95
Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними джерелами	21,85	1,23	7,80	-20,63	6,57	-14,05	5,61	635,89	35,69
Коефіцієнт покриття запасів РК	29,72	2,72	15,60	-27,00	12,88	-14,12	9,15	573,63	52,49
Коефіцієнт стабільності структури ОА	-1,85	-0,98	-3,19	0,87	-2,21	-1,34	52,97	325,51	172,43

З таблиці 2.5 можна зробити висновки, у 2018 році майже всі коефіцієнти мають критичне відхилення від норми, а саме – від’ємні значення, це пояснюється різким зменшенням обсягу власного капіталу, що впливає на фінансову стійкість підприємства.

У 2019 р. значно покращився коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними джерелами фінансування на 6,57.

Також збільшився коефіцієнт покриття запасів робочим капіталом на 12,88.

Загалом всі коефіцієнти збільшили своє значення у 2019 р., що характеризує покращення фінансового стану підприємства за рахунок залучення інвестованого капіталу.

Рівень використання ресурсів підприємства, швидкість та інтенсивність їх обертання визначається показниками ділової активності.

Ділова активність – це багатозначна характеристика, що несе собою різні аспекти господарювання підприємства [1, с. 151].

Саме з цієї причини ділова активність загалом визначається таким рядом критеріїв як репутація на ринку, динаміка ефективності роботи підприємства у цілому, інвестиційна активність, місце різних послуг на ринку, тобто конкурентність товарів та інше.

Ділова активність має тісний взаємозв’язок з іншими важливими аспектами діяльності підприємства. Вона значно впливає на інвестиційну привабливість, фінансову стійкість, кредитоспроможність. Висока ділова активність підприємства мотивує потенційних інвесторів до співпраці з підприємством або до інвестування коштів [35, с. 104].

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, перш за все, у швидкості обороту його засобів. Аналіз її полягає у дослідженні рівнів і динаміки різних фінансових коефіцієнтів оборотності, які є відносними показниками фінансових результатів діяльності господарюючого суб’єкта.

Таблиця 2.6

**Аналіз ділової активності підприємства (активи) ТОВ «Майстерня
Кассоне», 2017-2019 рр.**

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення,+/-		
				2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу (К _{оА}), оборотів	3,13	-79,54	11586,00	-82,67	11665,54	11582,87
Період обороту загального капіталу (Т _{оА}), днів	114,87	-4,53	0,03	-119,40	4,56	-114,84
Коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів (К _{омз}), оборотів	1,19	0,86	3,52	-0,33	2,66	2,33
Тривалість одного обороту оборотних засобів (Т _{омз}), днів	303,53	419,06	102,28	115,54	-316,78	-201,25
Коефіцієнт оборотності виробничих і товарних запасів (К _{оз}), оборотів	40,75	0,94	75,52	-39,80	74,58	34,77
Тривалість одного обороту виробничих і товарних запасів (Д _{оз}), днів	8,84	382,53	4,77	373,70	-377,76	-4,07
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (К _{одз}), оборотів	8,07	167,75	11,23	159,68	-156,52	3,16
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (Т _{одз}), днів	44,61	2,15	32,05	-42,47	29,91	-12,56
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (К _{окз}), оборотів	1,86	0,98	2,73	-0,89	1,75	0,86
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості (Т _{окз}), днів	193,08	368,67	132,05	175,59	-236,62	-61,03

З таблиці 2.6 випливає, що протягом 2017-2018 майже всі показники ділової активності значною мірою зменшилися, а у 2019 деякі з них збільшилися, такі як: коефіцієнт загальної оборотності капіталу, коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів, коефіцієнт оборотності виробничих і товарних запасів. Це призводить до збільшення періоду одного обороту. Коефіцієнт загального обертання перевищує 1, тобто можна говорити про достатню інтенсивність обертання майна.

Таблиця 2.7

Аналіз ділової активності підприємства (пасиви) ТОВ «Майстерня Кассоне», 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, +/-			Відносне відхилення, %		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/2017	2019/2018	2019/2017
Коефіцієнт оберненості власного капіталу (Ковк)	4,12	4,59	4,48	5,53	0,47	-0,11	111,41	97,60	108,74
Період окупності власного капіталу (Товк), днів	87,00	80,00	81,00	66,00	-7,38	1,00	91,95	101,25	93,10
Коефіцієнт оберненості інвестованого капіталу (Коік)	3,89	4,15	4,07	5,53	0,26	-0,08	106,68	98,07	104,63
Період окупності інвестованого капіталу (Тоік), днів	93,00	88,00	90,00	66,00	-4,54	2,00	94,62	102,27	96,77

Отже, з таблиці видно, що коефіцієнти оберненості власного і інвестованого капіталу збільшилися у 2018 р., що свідчить про покращення ділової активності у розрізі пасивів. Це призвело до зменшення періодів

окупності власного капіталу до 66 днів та періоду окупності інвестованого капіталу до 5,53 днів.

2.3. Аналіз ефективності формування та використання капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне»

Капітал підприємства є ключовим виміром його ринкової вартості, що залежить як від різних об'єктивних чинників (масштабу цін в економіці країни і ряду макроекономічних показників), так і суб'єктивних чинників (наприклад, облікової політики самого підприємства).

Основним індикатором при цьому виступає власний капітал підприємства, що визначає обсяг його чистих активів.

Забезпечення ефективної діяльності та рентабельності підприємства є основними завданнями капіталу. Окрім цього, капітал підприємства забезпечує виконання основних його функцій та завдань. Для успішного здійснення своєї діяльності підприємств має бути достатньо забезпеченим фінансовими ресурсами [1, с. 182].

Одним із найважливіших показників якості управління капіталом є ступінь оптимальності його структури. Структура капіталу підприємства характеризує співвідношення джерел залученого і власного фінансування, необхідних для його функціонування.

Якщо частка залученого капіталу досить низька, то це означає, що підприємство не використовує додаткових зовнішніх джерел фінансування, його фінансові можливості є обмеженими, підприємство не здатне зробити кардинальні зміни у підприємстві.

Але, з іншого боку, підприємство має незначний ступінь настання ризику, що є привабливим для майбутніх інвесторів. Головною метою управління капіталом є максимізація ринкової вартості підприємства, за рахунок чого

забезпечується максимізація добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періодах.

Джерелами формування капіталу підприємства є:

- грошові та матеріальні внески засновників товариства;
- доходи одержані від реалізації продукції, послуг та ін.;
- доходи від цінних паперів;
- кредити банків і інших кредиторів;
- капітальні вкладення та дотації з бюджету;
- майно, придбане в інших суб'єктів господарювання.

Активи підприємства – економічні ресурси підприємства у формі різних матеріальних цінностей, які використовуються у господарській діяльності підприємства з метою отримання прибутку. Ними можуть бути: власність юридичних осіб, цінні папери, товарно-матеріальні цінності, основні засоби, фінансові інвестиції, власні патенти, винаходи тощо.

Розрізняють активи матеріальні й активи нематеріальні, а також активи фінансові. Крім того, активи можуть бути:

- короткострокові – це наявні, а також, які можна продати чи використовувати протягом одного виробничого циклу, якщо його тривалість не більше року;
- довгострокові – це активи, які можна продати чи використовувати протягом року або одного оперативного циклу;
- оперативні – це довгострокові активи, використовувані в процесі виробництва, такі, як земля, будинки, устаткування й інші основні фонди;
- ліквідні – це легко реалізовані засоби, які дозволяють їхнім власникам робити платежі за своїми зобов'язаннями.

Активи матеріальні – власність юридичних чи фізичних осіб, що має речову форму і грошову вартість. Наприклад, земля, що знаходиться у власності будинки і спорудження виробничого і невиробничого призначення,

житлові, навчальні, дитячі, лікувальні, оздоровчі, спортивні й інші будинки, приміщення, що знаходяться на балансі підприємств встановлене і невстановлене виробниче устаткування, майно невиробничого призначення, сировини, палива, напівфабрикатів (на складах, у цехах і в дорозі), готової продукції, майно, основні засоби, земельні ділянки, здані в оренду [1, с. 211].

Необоротні активи – це фонди та ресурси підприємства, що знаходяться у власності підприємства та строк корисного використання яких більший за один рік, або один операційний цикл, якщо він більший одного року.

Важливим кроком дослідження капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне» є аналіз джерел його формування.

Джерела формування капіталу підприємства відображають у пасиві балансу. Завдяки цим даним, фінансист может визначити склад і структуру власного та позикового капіталу, його динаміку за звітний період порівняно з попереднім періодом. Капітал підприємства формується як за рахунок власних (внутрішніх), так і за рахунок зовнішніх джерел.

Головним джерелом утворення активів підприємства має бути власний капітал, до складу якого входять статутний, пайовий, додатковий і резервний капітал, нерозподілений прибуток та інші надходження. Власні джерела капіталу постійно перебувають у розпорядженні власників підприємства, вони є більш стабільними, як для самого підприємства, так і для інвесторів, кредиторів та інших зовнішніх суб'єктів економічних відносин [1, с. 214].

У таблиці 2.8 приведено аналіз динаміки і структури капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне» у розрізі трьох років.

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки і структури капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне» 2017-2019 рр., тис. грн.

Показник	2017	2018	2019	Частка у структурі балансу, %			Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2017	2018	2019	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
I. Власний капітал									
Капітал	873,70	1,00	1,00	56,47	0,02	0,03	-872,70	0,00	-872,70
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	116,60	-47,40	0,00	7,54	-1,06	0,00	-164,00	47,40	-116,60
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Поточні зобов'язання	556,90	4500,20	3290,70	35,99	101,04	99,97	3943,30	-1209,50	2733,80
Баланс	1547,20	4453,80	3291,70	100%	100%	100%	2906,60	-1162,10	1744,50

Отже, згідно даних наведених у табл. 2.8 можна зробити висновки, що у 2018 році підприємство отримало непокритий збиток у розмірі 47 000 грн, що призвело до різкої зміни структури капіталу.

Протягом останніх двох років, довгострокові зобов'язання значно перевищують власний капітал підприємства. При цьому, у підприємства відсутні довгострокові зобов'язання. Такі фінансові рішення з боку власників підприємства негативно впливають на фінансовий стан, а також на рентабельність власного капіталу.

У структурі балансу у 2017 р. найбільшу частку займає власний капітал, що є позитивним фактором, однак у 2018-2019 рр. переважну частку займають поточні короткострокові зобов'язання, що розцінюється як негативне явище при аналізі структури капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне» та здійснює безпосередній вплив на фінансову діяльність підприємства.

Таблиця 2.9

Аналіз необоротного капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне», 2017-2019

рр., тис. грн.

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
				2018- 2017	2019- 2018	2019- 2017	2018/ 2017	2018/ 2017	2019/ 2017
Основні засоби:	926,4	841	1741,3	-85,40	900,30	814,90	90,78	207,05	187,96
первісна вартість	1007,6	1108,8	2245,3	101,20	1136,50	1237,70	110,04	202,50	222,84
знос	81,2	267,8	504	186,60	236,20	422,80	329,80	188,20	620,69
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,92	0,76	0,78	-0,16	0,02	-0,14	82,50	102,25	84,35
Коефіцієнт мобільності активів	1,67	5,30	0,89	3,63	-4,41	-0,78	317,09	16,81	53,31

Як ми бачимо з таблиці 2.9 на підприємстві ТОВ «Майстерня Кассоне» протягом трьох років збільшився розмір основних засобів майже у 2 рази. Але також, у 2019 р. зменшилося значення коефіцієнту мобільності активів, що свідчить про порушення фінансової стійкості та низьку ліквідність активів товариства.

Аналіз структури використання капіталу підприємства, дає змогу оцінити:

- якою є структура оборотних активів;
- за рахунок яких джерел коштів (власних чи позикових) фінансується діяльність підприємства;
- які джерела варто використовувати для покриття потреби в оборотних засобах;
- наскільки ефективно використовуються ресурси в певний період його діяльності [1, с. 225].

В першу чергу, потрібно визначити структуру використання капіталу підприємства та визначити частку оборотного капіталу в ньому, яка наведена у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Структура використання капіталу товариства «Майстерня Кассоне»

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
				2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Необоротні активи	926,40	85,86	1741,30	-840,54	1655,44	814,90	9,27	2028,07	187,96
Оборотні активи	620,80	3612,80	1550,40	2992,00	-2062,4	929,60	581,96	42,91	249,74
Разом	1547,2	3698,66	3291,7						

З таблиці 2.10 видно, що на Товаристві «Майстерня Кассоне» перевищують необоротні активи. Щодо оборотного капіталу, то він сягає у 2017 році – 620,8 тис грн та у 2019 році – 1 550,4 тис грн.

Тобто підприємство намагається збільшувати частку оборотних активів підприємства протягом 2017-2018 рр, та зменшити протягом 2018-2019 рр.

Проведемо детальний аналіз оборотних активів товариства «Майстерня Кассоне» за 2017-2019 роки.

Таблиця 2.11

Аналіз оборотних активів товариства «Майстерня Кассоне», 2017-2019 рр., тис. грн.

				Абсолютне відхилення, +/-			Відносне відхилення, %		
	2017	2018	2019	2018- 2017	2019- 2018	2019- 2017	2018/ 2017	2018/ 2017	2019/ 2017
Запаси	70,8	3015,2	118,8	2944,4	-2896	48	4258,7	3,9	167,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	384,6	22	1031,6	-362,6	1009,6	647	5,72	4689,09	268,23
Гроші та їх еквіваленти	165,4	175,1	96,8	9,7	-78,2	-68,6	105,86	55,28	58,52
Інші оборотні активи	0	400,5	303,2	400,5	-97,2	303,2	0	75,7	0
Разом	620,8	3612,8	1550,4	2992	-2062	929,6	581,9	42,91	249,74

З таблиці 2.11 бачимо, що протягом аналізованих 2017-2018 років спостерігається значний приріст оборотних активів – 2992 тис. грн., але разом з такою позитивною зміною ми можемо спостерігати зменшення у 2019 р. – 2062,4 тис грн. Також ми спостерігаємо збільшення дебіторської заборгованості, що є досить суттєвою зміною, тобто це може значити, що товариство надає дебіторську заборгованість своїм клієнтам, що у подальшому призведе до її

повернення і переведення в матеріальну форму, що призведе до збільшення виручки товариства.

Таблиця 2.12

Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства, 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, +/-			Відносне відхилення, %		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/2017	2018/2017	2019/2017
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,00	1,02	7,47	-3,98	6,45	2,47	20,43	731,54	149,48
Період обороту оборотних активів	72,01	352,41	48,17	280,40	-304,24	-23,84	489,40	13,67	66,90
Коефіцієнт закріплення оборотних коштів	0,20	0,98	0,26	0,78	-0,72	0,06	489,40	26,38	129,10

З таблиці 2.12 видно, що в цілому ефективність використання оборотних підприємства зменшилася протягом 2017-2019 років.

Збільшення коефіцієнту оборотності і, відповідно зменшення тривалості одного обороту є позитивним явищем, оскільки завдяки збільшенню швидкості обертання збільшуються і доходи на підприємстві.

Останнім кроком аналізу ефективності управління капіталом підприємства «Майстерня Кассоне» є оцінка вартості і рентабельності капіталу.

Важливою відмінністю аналізу рентабельності капіталу є те, що група показників, які використовуються для оцінки рентабельності капіталу оцінюються не визначення шляхом пошуку оптимального значення на довгострокову перспективу, так як їх величина залежить не лише від специфіки

діяльності підприємства, а також від загальної кон'юктури ринкових відносин у країні [1, с. 222].

Таблиця 2.13

**Показники оцінювання рентабельності капіталу ТОВ «Майстерня
Кассоне» 2017-2019 рр.**

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, +/-			Відносне відхилення, %		
				2018- 2017	2019- 2018	2019- 2017	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Рентабельність активів	0,04	0,02	0,05	-0,02	0,03	0,01	40,36	301,77	121,80
Рентабельність активів по чистому прибутку та фінансовим витратам	0,06	0,06	0,16	-0,01	0,10	0,10	91,17	281,91	257,01
Рівень генерування доходів	0,07	0,06	0,17	-0,01	0,11	0,10	85,22	283,03	241,18
Рентабельність власного капіталу	0,10	0,11	-7,81	0,02	-7,92	-7,90	119,7	-6845,5	-8195,6
Строк окупності власного капіталу	2,62	2,19	-0,03	-0,43	-2,22	-2,66	83,53	-1,46	-1,22

Як видно з розрахунків наведених у табл. 2.13, протягом останніх трьох років, збільшується рентабельність активів, за рахунок збільшення чистого прибутку. Але при цьому, зменшується рентабельність власного капіталу, що є негативним явищем на підприємстві. Це пояснюється зменшенням обсягу власного капіталу, появою у 2018 р. непокритого збитку та збільшення поточних зобов'язань.

Висновки до розділу 2

1. Підприємство «Майстерня Кассоне» було засноване у м. Києві у 2011 р. Основна його діяльність це установлення столярних виробів. Основні завданнями, що ставить перед собою ТОВ «Майстерня Кассоне» є: підвищення надійності наданих послуг, економія коштів замовників, підвищення ефективності – тобто розробка нових меблевих систем та послуг, що будуть мати більш ширший функціонал. Підприємство має лінійно-функціональну (комбіновану) структуру управління.

2. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Майстерня Кассоне» виявив, що протягом 2017-2019 рр. підприємство зменшує обсяг власного оборотного капіталу. Ліквідність балансу підприємства порушена. У 2017-2019 ми можемо спостерігати, що найтерміновіші зобов'язання значно перевищували суму найліквідніших активів. У 2018 році майже всі коефіцієнти фінансової стійкості мають критичне відхилення від норми, а саме – від'ємні значення, це пояснюється різким зменшенням обсягу власного капіталу, що вплива на фінансову стійкість підприємства.

3. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Майстерня Кассоне» виявив, що протягом 2017-2019 рр. підприємство зменшує обсяг власного оборотного капіталу. Ліквідність балансу підприємства порушена. У 2017-2019 ми можемо спостерігати, що найтерміновіші зобов'язання значно перевищували суму найліквідніших активів. У 2018 році майже всі коефіцієнти фінансової стійкості мають критичне відхилення від норми, а саме – від'ємні значення, це пояснюється різким зменшенням обсягу власного капіталу, що вплива на фінансову стійкість підприємства. Показники ділової активності значною мірою зменшилися, а у 2019 деякі з них збільшилися, такі як: коефіцієнт загальної оборотності капіталу, коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів, коефіцієнт оборотності виробничих і товарних запасів

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи вдосконалення управління капіталом ТОВ «Майстерня Кассоне»

Виходячи з проаналізованих показників у попередньому розділі можна сказати, що у ТОВ «Майстерня Кассоне» порушена структура капіталу, адже підприємство має велику частку позикового капіталу, який складається з короткострокових кредитів, але при цьому, він практично не має достатнього обсягу власного капіталу. У підприємства низька фінансова стійкість, недостатність ліквідних активів. Саме ці фактори зобов'язують здійснити пошук оптимальних фінансових рішень, щодо структури капіталу.

Однією з проблем для ТОВ «Майстерня Кассоне», як і для багатьох інших підприємств, є низький рівень окремих показників фінансової стійкості (автономії, маневреності), обумовлений недостатньою величиною власного капіталу для фінансування діяльності підприємств. Тож у даній ситуації для ТОВ «Майстерня Кассоне» актуальним питанням виступає оптимізація структури капіталу. Це таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, при якому забезпечується найефективніша пропорційність між рентабельністю та фінансовою стійкістю підприємства [9, с. 60].

В сучасній економічній теорії вважається високою частка позикового капіталу на рівні 60-70%. При цьому більшість зарубіжних економістів стверджують, що залучені ресурси є дешевшими і тому вигіднішими, в порівнянні з власними.

У вітчизняній практиці зворотна картина. Водночас, найбільш поширеною і економічно обґрунтованою є стратегія диверсифікації джерел фінансування, що

підвищує гнучкість підприємства на фоні несприятливих економічних обставин [33, с. 4].

Основними шляхам оптимізації структури капіталу для ТОВ «Майстерня Кассоне» можуть бути:

1. Метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Цей метод ґрунтується на багатоваріантних розрахунках рівня фінансової рентабельності при різній структурі капіталу. Остання відображається через такий показник, як ефект фінансового важеля (левериджу). Для ТОВ «Майстерня Кассоне» актуальним будет саме розрахунок ефекту фінансово важеля.

Ефект фінансового левериджу може бути як додатною величиною, так і від'ємною. Крім того, цей ефект виникає завдяки використанню не лише платного кредиту, але і безоплатних позикових ресурсів (кредиторської заборгованості). Чим вищою є частка останніх в загальній сумі позикових коштів, тим вищим є значення ефекту фінансового левериджу .

Позитивний ефект фінансового левериджу виникає у тих випадках, коли позиковий капітал, який отримано під фіксований відсоток, використовується підприємством у процесі діяльності таким чином, що приносить більш високий прибуток, ніж фінансові витрати, тобто дохідність сукупного капіталу вища за середньозважену ціну позикових ресурсів [17, с. 113].

Вивчення методик оцінки ефекту фінансового левериджу дає змогу сказати, що знання механізму впливу позикового капіталу на рівень прибутковості власного капіталу і рівень фінансового ризику дозволяє цілеспрямовано управляти як вартістю, так і структурою капіталу підприємства.

2. Метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації вартості. Метод ґрунтується на попередній оцінці власного та позикового капіталів за різних умов їх формування, обслуговування та здійснення багатоваріантних

розрахунків середньозваженої вартості капіталу і, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості підприємства.

За кордоном даний метод підлягає значній критиці. Вважається, що ціна капіталу не залежить від його структури, і тому її неможливо оптимізувати. За даною концепцією ціна капіталу завжди буде вирівнюватися шляхом перерозподілу ресурсів, які отримують підприємства від фізичних осіб через операції на фондовому ринку. При цьому мають бути дотримані наступні вимоги: наявний ефективний ринок, відсутність однаковий розмір відсотків для фізичних та юридичних осіб, можливість ідентифікації підприємства за однаковими ступенями ризику. Дотримання даних обмежень у вітчизняній практиці є поки що неможливим.

3. Метод оптимізації структури капіталу за критерієм фінансових ризиків. Він пов'язаний із процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових частин активів підприємства: необоротний актив, оборотний актив (з поділом на постійну й змінну частини).

В основі кожного з вищезазначених методів лежить лише один конкретний показник. З урахуванням нинішніх підходів до оптимізації структури капіталу підприємств доцільно проводити комплексні заходи щодо оптимізації, які містять збалансування декількох критеріїв. Найбільш раціональним щодо досягнення оптимальності співвідношення структурних елементів капіталу підприємства може бути метод, який ґрунтується на одночасній максимізації зростання рентабельності власного капіталу та мінімізації середньозваженої вартості капіталу, тому необхідно розрахувати таку структуру капіталу, при якій середньозважена вартість капіталу та величина фінансового левериджу будуть найоптимальнішими [9, с. 63].

Так, метод оптимізації цільової структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу) дає можливість розрахунково знайти лише оптимальну

величину ефекту фінансового важеля. Якщо використовувати тільки його, то другий аспект достатності власних коштів для нормального функціонування підприємства – його платоспроможність – може бути недопустимо заниженим [33, с. 5].

Тобто оптимально великий рівень ефекту фінансового важеля визначає зростання рентабельності власного капіталу і в той же час, як правило, призводить до погіршення фінансового стану підприємства. А саме – до порушення умов платоспроможності та, як наслідок, до нестачі власних грошових коштів у підприємства, що призведе до зниження його фінансової стійкості.

Формування оптимальної структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості також може призвести до втрати підприємством своєї фінансової стійкості. Адже, як правило, вартість капіталу підприємства є вищою, ніж позикового, і звичайно, політика формування фінансових ресурсів буде акцентована переважно на використання залучених коштів [9, с. 67].

Але загальна рекомендація більшості науковців зводиться до того, що 100% позиковий капітал і виключно власне фінансування є неоптимальними стратегіями управління, тому необхідно розрахувати таку структуру капіталу, при якій середньозважена вартість капіталу та величина фінансового левериджу будуть найоптимальнішими.

3.2. Заходи вдосконалення ТОВ «Майстерня Кассоне»

При пошуку оптимальної структури капіталу для ТОВ «Майстерня Кассоне» також дуже важливо аналізувати всі ситуації, можливості, стратегії, для того щоб у майбутньому не зробити певні помилки у прийнятті управлінських рішень і для того щоб підприємство розвивалося та досягало

своїх цілей та завдань. Одним з інструментів, що може допомогти у цьому це SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз – це метод оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на розвиток підприємства або проекту [31, с.1].

Дозволяє провести детальне дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливає на діяльність підприємства. Результатом раціонального SWOT-аналізу, спрямованого на формування узагальненої інформаційної оцінки можливостей підприємства, повинні з'явитися ефективні управлінські рішення, що стосуються відповідного впливу суб'єкта (слабкого, середнього й сильного) відповідно до відповіді (слабкої, середньої або сильної) зовнішнього середовища.

Проведення SWOT-аналізу передбачає розподіл факторів на 4 категорії, що впливають на підприємство:

- 1) сильні сторони;
- 2) слабкі сторони;
- 3) можливості;
- 4) загрози [31, с.2].

Для початку проведемо аналіз товариства ТОВ «Майстерня Кассоне» за внутрішніми факторами, що впливають на підприємство, Для більш детального аналізу розмістимо слабкі та сильні сторони підприємства у порядку зменшення їх дії на підприємстві.

Таблиця 3.1

Сильні та слабкі сторони ТОВ «Майстерня Кассоне»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Досить широкий асортимент послуг	Слабка структура управління
Репутація на ринку	Середній рівень цін
Унікальність виробленого товару (меблів)	Не використовуються думки та побажання робітників під час прийняття управлінських рішень

Продовження табл. 3.1

1	2
Високий контроль якості наданих послуг та швидка обробка клієнтських запитів	Слабкість в розповсюдженні нових видів послуг
Висока кваліфікація робітників	Непридатність наданих послуг в малорозвинених регіонах країни
Допомога клієнтам у разі виникнення проблем	Залежність від постачальників комплектуючих для надання послуг
Надання можливостей кар'єрного росту для робітників	Відсутність іноземних філій
Розширення клієнтської бази	Постійні витрати на організацію та управління капіталом
Конкурентоздатна цінова політика на ринку	Необхідність у інвестиціях задля розширення послуг товариства
Наявність постійних клієнтів та акцій для постійних клієнтів, щодо надання послуг	Недостатня кількість власного капіталу на підприємстві
Досвід і авторитет компанії у своїй тематиці робіт	Досить слабкий маркетинговий відділ
Сучасні технології у роботі	Відсутність інтересу персоналу в збільшенні продажів, та розширенні клієнтської бази

Як ми бачимо з таблиці 3.1 товариство ТОВ «Майстерня Кассоне» має багато сильних сторін та приблизно таку ж кількість слабких сторін, що негативно впливає на розвиток підприємства, підприємство має можливості до розвитку та розширення на ринку, проте головною слабкою стороною підприємства є те, що у власників та керівників товариством не має інтересу в збільшенні та розширенні клієнтської бази.

Проведемо аналіз за зовнішніми факторами, що впливають на підприємство ТОВ «Майстерня Кассоне», тобто визначимо можливості та загрози:

Таблиця 3.2

Можливості та загрози ТОВ «Майстерня Кассоне»

Можливості	Загрози
Стійкий попит на послуги товариства	Інфляція на вітчизняному ринку
Державна підтримка малих підприємств	Нестабільна ситуація с курсом валют на вітчизняному ринку
Розвиток економіки країни	Поява нових конкурентів
Зниження цін на комплектуючі матеріали для надання послуг	Технологічні винаходи в зарубіжних країнах, що зменшать конкурентоспроможність вітчизняних підприємств
Інтерес зарубіжних інвесторів у сфері меблевих послуг	Соціально-політична нестабільність
Можливість брати участь у міжнародних проектах	Висока залежність від інтелектуальних здібностей виконавців виробничого процесу
Відсутність високої конкуренції найближчим часом	Збільшення податкового тиску

Отже, підприємство має багато можливостей для розвитку та розширення своєї діяльності, проте є певні загрози. Через те що підприємство має досить специфічну сферу діяльності, а саме специфіка кожного проекту, який виконується товариством. Наприклад, деякі проекти можуть реалізовуватися протягом довготривалого терміну (1-2 роки).

В цей період можуть виникнути обставини, які вплинуть на якість наданих послуг, їх строки виконання тощо.

Даний фактор може вплинути на розмір прибутку підприємства, а це, у свою чергу, на структуру капіталу [31, с. 2].

На основі даних з таблиць 3.1 та 3.2 узагальнимо усі слабкі та сильні сторони, можливості та загрози.

Побудуємо наступну SWOT-аналіз (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

SWOT-аналіз ТОВ «Мастерня Кассоне»

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Внутрішнє середовище	1. Відносно невеликий, проте кваліфікований персонал 2. Хороша репутація на ринк 3. Сучасні технології 4. Висока якість послуг	1. Великі затрати для розповсюдження та створення нових послуг 2. Недостатня кількість власних коштів на підприємстві 3. Відсутність інтересу в розширенні товариства 4. Постійні витрати на організацію управління капіталом
	Можливості (O)	Загрози (T)
Зовнішнє середовище	1. Залучення іноземних інвесторів 2. Збільшення попиту на послуги у даній сфері діяльності	1. Інфляція країни 2. Висока залежність від інтелектуальних здібностей персоналу товариства 3. Загроза у технологічному прориві з боку інших зарубіжних країн у даній сфері діяльності

Виходячи з даних SWOT-аналізу ми дізналися про те, що на підприємстві існують певні помилки в стратегії підприємства, що можуть у подальшому призвести до банкрутства товариства в цілому. SWOT-аналіз допоміг поглянути на сильні та слабкі сторони товариства, проаналізувати певні можливості та загрози зовнішнього середовища.

Основним джерелом збільшення власного капіталу є прибуток підприємства. Якщо підприємство збиткове, то власний капітал зменшується на суму збитків. Значну частку в складі внутрішніх джерел становлять амортизаційні відрахування від використовуваних власних основних коштів і нематеріальних активів [10, с. 2].

Розподіл прибутку підприємства відображено в установчих документах підприємства і в даних бухгалтерської звітності: форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» і форма 4 «Звіт про власний капітал» [21, с. 54].

Через певні характерні відмінності у господарській діяльності будь-якого підприємства, неможливо розробити єдину модель розподілу прибутку, яка б носила універсальний характер. Тому основу механізму розподілу прибутку конкретного підприємства повинні складати принципи його розподілу, що пов'язують цей процес із поточною та майбутньою господарською діяльністю підприємства з урахуванням можливостей його подальшого економічного росту [34, с. 31].

Управління формуванням прибутку передбачає розрахунок його планового обсягу, що є важливою частиною поточних та перспективних фінансових планів.

Методи планування прибутку:

– Метод прямого рахунку: прибуток розраховується по кожному окремому виду продукції, яка виробляється і реалізується підприємством. Можна застосовувати для відносно невеликого асортименту. При плануванні прибутку за даним методом неможливо визначити вплив факторів на розмір прибутку. Для розрахунку потрібні наступні дані:

1) перелік і кількість продукції відповідної номенклатури (асортименту), що планується до виробництва та реалізації (К);

2) собівартість одиниці продукції (С/В);

3) ціна одиниці продукції (оптова ціна) (Ц).

– Розрахунок прибутку на основі показника витрат на 1 грн. продукції (укрупнений метод). Планування прибутку здійснюється по підприємству в цілому для розрахунку прибутку від реалізації всієї продукції. Метод передбачає використання даних про виробничі витрати та реалізацію продукції за попередній період, а також очікувану їх динаміку, що прогнозується в наступному періоді.

– Економічний (аналітичний, розрахунковий) метод. Визначається не лише сума прибутку, а й вплив факторів на його величину: обсягу виробництва,

собівартості продукції, рівня оптових цін, рентабельності продукції, асортименту продукції, якості продукції [14, с. 115].

Шляхом застосування методу прямого рахунку, був розрахований плановий обсяг прибутку у 2020 р. для ТОВ «Майстерня Кассоне» у табл. 3.4

Таблиця 3.4

**Розрахунок планового прибутку ТОВ «Майстерня Кассоне» на 2020 р.
методом прямого рахунку, тис. грн.**

Номенклатура	Кількість (шт.)	Собівартість одиниці виробу	Ціна одиниці виробу	Прибуток (плановий)
Тумба в кухню Класік (800х900х300 мм)	10,00	11108,33	20550,41	94420,81
Тумба навісна Класік (900х400х500 мм)	10,00	22239,08	41142,30	189032,18
Пенал навісний Белладжіо (1680х300х150 мм)	9,00	22239,08	41142,30	170128,96
Дзеркало Абсолют (900х900 мм)	8,00	2525,00	4671,25	17170,00
Стільниця з мийкою у санвузол Абсолют (1680х900х300 мм)	6,00	2216,59	4100,69	11304,61
Стіл в кабінет керівника Набуко Скай (1500х830х7500 мм)	7,00	48360,00	89466,00	287742,00
Шафа з декоративними вставками в кабінет керівника Набуко Скай (2000х850х400 мм)	7,00	55430,00	102545,50	329808,50
Подіум круговий Камелія (1000х1000х100 мм)	3,00	1793,33	3317,66	4572,99
Підставка для виробів виставкова Класік (2400х2400 мм)	12,00	1060,00	1961,00	10812,00
Комод Белладжіо (1500х1800х80 мм)	14,00	7043,00	13029,55	83811,70
Всього:	86,00	174014,41	321926,66	1198803,75

У табл. 3.4 плановий прибуток був розрахований шляхом різниці добутку сукупної вартості всього асортименту планової реалізації меблевих виробів та їх собівартості.

Наступна таблиця (3.5) демонструє детальну зміну обсягу прибутку у плановому 2020 р. порівняно з 2019 р.

Таблиця 3.5

План прибутку для ТОВ «Майстерня Кассоне»

Показник	На початок періоду (2019 р.)		На кінець періоду (2020 р.)	
	сума, тис. грн.	у % до чистого доходу	сума, тис. грн.	у % до чистого доходу
Чистий дохід від реалізації продукції	11586,00	100,00	11988,03	100,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8971,50	77,43	3219,26	26,85
Інші витрати	1769,70	15,27	2915,40	24,32
Фінансовий результат до оподаткування	864,50	7,46	5853,37	48,83
Податок на прибуток	155,60	1,34	1053,61	8,79
Чистий прибуток (збиток)	708,90	6,12	4799,76	40,04

Відповідно до даних у табл. 3.5 спостерігається збільшення планового прибутку підприємства на 4090 ,86 тис грн. Завдяки наведеним розрахункам можна прийти до висновку, що у підприємства є можливості для збільшення свого прибутку, завдяки реалізації можливостей, які наведені у SWOT-аналізі та при використанні певних управлінських рішень, наприклад, залучення довгострокового кредиту для збільшення обсягів виробництва. Це надає змогу підприємству «Майстерня Кассоне» збільшити обсяг прибутку, який виступає основним джерелом формування власного капіталу [14, с. 116].

В результаті можна дійти такого висновку, що у підприємства є всі можливості задля процвітання та розширення своєї діяльності, проте власники

підприємства та керівники не мають інтересу до саморозвитку товариства, його розширення.

3.3. Оптимізація управління капіталом ТОВ «Майстерня Кассоне»

При проведенні аналізу капіталу підприємства було виявлено, що на товаристві ТОВ «Майстерня Кассоне» не вистачає власних джерел формування капіталу, та при цьому підприємство не використовує довгострокові позикові джерела задля подальшого функціонування.

Тому потрібно провести розрахунок оптимальної структури капіталу за критерієм мінімізації середньозваженої вартості та максимізації ефекту фінансового левериджу підприємства, що було запропоновано у пункті 3.1.

Оцінка фінансового левериджу дає змогу зробити висновок, яким саме чином впливає позиковий капітал на рівень дохідності власного капіталу і дізнатися рівень фінансового ризику, що загрожує підприємству [6, с. 117].

Слід зазначити, що роль диференціалу і плеча важеля в регулюванні ефекту фінансового важеля різна.

Нарощування диференціалу ЕФВ допомагає підвищити рентабельність власного капіталу або за рахунок зростання рентабельності активів, або за рахунок зниження ставки відсотків за кредит (якщо перше залежить від самого підприємства, то друге – від кредитора-банка). Це означає, що підприємство може впливати на диференціал тільки через рентабельність активів.

Таблиця 3.6

Розрахунок оптимальності структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості та максимізації ефекту фінансового левериджу для ТОВ «Майстерня Кассоне»

Показник	Частка позикового капіталу								
	30%			50%			80%		
Капітал разом	3290,7			3290,7			3290,7		
Власний капітал	2303,49			1645,35			658,14		
Позиковий капітал	987,21			1645,35			2632,56		
Прибуток до сплати відсотків і податку (варіанти)	864,50	1064,50	1264,50	864,50	1064,50	1264,50	864,50	1064,50	1264,50
Відсотки за позики, млн.грн.(20%*р.3)	197,44	197,44	197,44	329,07	329,07	329,07	526,51	526,51	526,51
Податок на прибуток	155,61	191,61	227,61	155,61	191,61	227,61	155,61	191,61	227,61
Чистий прибуток	511,45	675,45	839,45	379,82	543,82	707,82	182,38	346,38	510,38
Рентабельність власного капіталу	0,22	0,29	0,36	0,23	0,33	0,43	0,07	0,13	0,19
Рівень фінансового важеля	0,03			0,11			-0,22		
Загальна потреба в капіталі	1			1			1		
Податковий коректор	0,82			0,82			0,82		
Рівень ставки за кредит з урахуванням податкового коректору	1,02			1,02			1,02		
Рівень передбачених дивідентних виплат	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вартість капіталу :									
Власного	0			0			0		
Позикового	1006,95			1678,26			2685,21		
Середньозважена вартість капіталу	0,51			0,68			0,84		

Отже, згідно з даними таблиці 3.6 можемо визначити, що найкращий варіант співвідношення між власними та позиковими фінансовими ресурсами підприємства за критерієм максимізації рівня фінансового левериджу є 2 варіант (РФЛ = 0,11), де частка власного капіталу становитиме 50%. Тобто чим вище частка позикового капіталу у загальному капіталі товариства, тим більшим є і рівень прибутку.

Проте за критерієм середньозваженої вартості капіталу, найкращим результатом є 3 варіант (вартість залучення капіталу складає 0,84 тис грн або 84%), коли частка власного капіталу становить 20%, а частка позикового 80%. Тому при врахуванні двох критерієм найкращим варіантом є другий, тому що у цьому разі підприємство отримує більший прибуток з урахуванням середньозваженої вартості капіталу. Це можливе при співвідношення власного та позикового капіталу складатиме 50:50 [19, с. 14].

Виходячи з розрахунків оптимальної структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості та максимізації ефекту фінансового левериджу доцільно розрахувати плановий баланс на 2020 рік для ТОВ «Майстерня Кассоне».

Баланс є фінансовим документом, в якому кошти згруповано як за складом і розміщенням, так і за джерелами надходження. Баланс складається для того, щоб отримати уявлення про фінансовий стан підприємства на певну дату. Баланс показує:

- 1) Активи, які фірма має у розпорядженні.
- 2) Обсяги зобов'язань перед постачальникам і кредиторам (пасиви).
- 3) Розмір власного капіталу [21, 56].

Побудова такого балансу дає можливість виявити зміни показників балансу, що прогнозуються в окремих періодах, а також проаналізувати причини цих змін, наприклад, зменшення обсягів реалізації, зростання вартості капіталу тощо. Як бачимо, будь-яке збільшення активів чи зменшення пасивів

пов'язане з використанням фінансових ресурсів. З іншого боку, зменшення активів чи збільшення пасивів вказує на залучення додаткових ресурсів [14, с. 110].

Для забезпечення фінансової рівноваги сума приросту пасивів та зменшення активів повинна дорівнювати величині приросту активів та зменшення пасивів. Плануючи показники балансу, слід перевіряти їх на предмет узгодження з обраною фінансовою стратегією та дотримання правил фінансування, зокрема визначеного рівня структури капіталу, показника покриття необоротних активів за рахунок довгострокових пасивів тощо [4, с. 9]

Так як, за допомогою розрахунків у таблиці 3.4, був зроблений висновок, що оптимальною структурою капіталу буде 2й варіант, при якому частка власного і позикового капіталу становить 50% та 50% відповідно. Був розроблений плановий баланс для ТОВ «Майстерня Кассоне» на 31.12.2020, який представлений у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

**Розроблення планового балансу на 2020 рік для
ТОВ «Майстерня Кассоне»**

Показник	На початок періоду (2019)		На кінець періоду (2020)	
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку
1	2	3	4	5
<i>Актив</i>				
I. Необоротні активи:				
Основні засоби:	1741,3		2100	
первісна вартість	2245,3		2600	
знос	-504		-500	
Усього за розділом I	1741,3	52,90	2100,00	38,46
II. Оборотні активи:				
Запаси	118,8		1850,00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1031,6		1200,00	
Гроші та їх еквіваленти	96,8		310,00	
Усього за розділом II	1550,4	47,10	3360,00	61,54
Баланс	3291,7	100,00	5460,00	100,00

Продовження табл. 3.7

1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Капітал	1		2700,00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	0		1050,00	
Усього за розділом I	1	0,03	2700,00	49,45
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0		2500,00	
Усього за розділом II	0	0,00	2500,00	45,79
III. Поточні зобов'язання	3290,7	99,97	260,00	
Усього за розділом III	3290,7		260,00	4,76
Баланс	3291,7	100,00	5460,00	100,00

Отже, при наведеному розрахунку планового балансу, у підприємства «Майстерня Кассоне» збільшиться обсяг найліквідніших активів таких як гроші та їх еквіваленти та дебіторська заборгованість за рахунок збільшення довгострокових зобов'язань. Також збільшиться частка основних засобів за рахунок власного капіталу.

В цілому дана структура капіталу дає змогу покрити свої довгострокові та короткострокові зобов'язання повністю за рахунок перетворення активів у грошові кошти. Даний фактор зміцнює фінансове становище підприємства. Наявність достатнього обсягу власного капіталу дає можливість власникам товариства маневрувати капіталом для нарощування додаткового прибутку [26, с. 274].

Особливо важливо звернути увагу на співвідношення довгострокових та короткострокових зобов'язань. У даному випадку довгострокові зобов'язання перевищують поточні зобов'язання майже у 10 разів. Це означає, що підприємство буде сплачувати менший відсоток за кредит, але при цьому матиме ресурси для розрахунку з іншими кредиторами за своїми найтерміновішими зобов'язаннями.

Висновки до розділу 3

1. Однією з проблем для ТОВ «Майстерня Кассоне», як і для багатьох інших підприємств, є низький рівень окремих показників фінансової стійкості (автономії, маневреності), обумовлений недостатньою величиною власного капіталу для фінансування діяльності підприємств. Тож у даній ситуації для ТОВ «Майстерня Кассоне» актуальним питанням виступає оптимізація структури капіталу. Це таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, при якому забезпечується найефективніша пропорційність між рентабельністю та фінансовою стійкістю підприємства.

2. Керівникам товариства потрібно розуміти, що якщо вони не почнуть своєчасно розвивати товариство, то згодом підприємство не буде мати клієнтів. ТОВ «Майстерня Кассоне» потребує таку стратегію, що зможе збільшити сильні сторони і зменшити негативний вплив від загроз зовнішніх факторів

3. Аналізуючи усі дані, що наведені, можна дійти до таких результатів, що шляхами оптимізації структури капіталу є:

- зростання зареєстрованого капіталу підприємства;
- збільшення відрахувань до резервних фондів;
- знаходження та використання додаткових фінансових коштів;
- постійний ріст нерозподіленого прибутку.

Для цього товариству «Майстерня Кассоне» потрібно здійснити певні заходи по покращенню структури власних джерел фінансування, а саме:

1) спрямування великої кількості додаткових коштів для подальшого збільшення зареєстрованого капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне»;

2) створення нових резервних фондів, наприклад створення дивідендного резерву, що надає можливість підприємству проводити адекватну дивідендну політику, а в подальшому призведе до збільшення ринкової вартості ТОВ «Майстерня Кассоне».

ВИСНОВКИ

Отже, дослідження особливостей формування та управління капіталу на підприємстві продемонструвало, що досягнення оптимального співвідношення власного та позикового капіталу у структурі балансу відіграє визначальну роль у максимізації ефективності діяльності підприємства, тому у дипломній роботі вирішено такі завдання:

1. Описано основи управління та використання капіталу підприємства. Капітал підприємства представляє загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів з метою отримання прибутку (доходу). В основі системи управління капіталом зкладено концепцію його структури. Процес планування структури капіталу складається з двох частин: оптимізацію співвідношення частки позикового капіталу та власних коштів і вибір конкретних фінансових інструментів для залучення капіталу.

2. Визначено методи управління капіталом підприємства, а саме до основних методів відносяться: планування власного капіталу, дивідендна політика, емісійна політика, комплексне управління пасивами і активами, портфельний підхід, метод потокового моделювання тощо.

3. Охарактеризовано показники оцінки ефективності управління капіталом підприємства. Доцільно використовувати при оцінці існуючої структури капіталу такі показники як: рентабельності капіталу, капіталовіддачі, оборотності капіталу, фінансової стійкості, показники типів фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, середньозваженої вартості капіталу.

Підприємство, що залучає інвестований капітал, може швидше та ефективніше реалізувати свої цілі, а для того, щоб звести до мінімуму ризик при

використанні цих коштів, необхідно зробити прогноз щодо економічної рентабельності підприємства, ставки банківського процента і рівня інфляції.

4. Проведено загально-економічну характеристику підприємства. Підприємство «Майстерня Кассоне» було засноване у м. Києві у 2011 р. Основна діяльність товариства: 43.32 Установлення столярних виробів. На ТОВ «Майстерня Кассоне» було прийняте рішення запровадження наближеної організаційної структури до лінійно-функціональної, що несе собою об'єднання лінійної і функціональної організаційних структур.

5. Здійснено загальну оцінку фінансового стану підприємства. Підприємство не є абсолютно ліквідним. Слід зазначити, що підприємство не має взагалі довготермінових пасивів, що є неагативним показником. Активи, що важно реалізуються також суттєво перевищують постійні пасиви по трьом рокам. Також підприємство має відхилення по кожному коефіцієнту платоспроможності та ліквідності, майже всі показники не досягають меж нормативного значення. Це свідчить про те, що під час сплати термінових зобов'язань підприємство буде мати складності з перетворенням активів на кошти. Протягом 2017-2019 рр. підприємство зменшує обсяг власного оборотного капіталу це означає, що підприємство проводить неефективну фінансову політику. У 2019 деякі з них збільшилися, такі як: коефіцієнт загальної оборотності капіталу, коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів, коефіцієнт оборотності виробничих і товарних запасів.

Протягом трьох років збільшився розмір основних засобів майже у 2 рази, але також, у 2019 р. зменшилося значення коефіцієнту мобільності активів, що свідчить про порушення фінансової стійкості та низьку ліквідність активів товариства.

6. Проаналізовано ефективність управління та формування капіталу підприємства. На підприємстві «Майстерня Кассоне» протягом трьох років збільшився розмір основних засобів майже у 2 рази. Але також, у 2019 р.

зменшилося значення коефіцієнту мобільності активів, що свідчить про порушення фінансової стійкості та низьку ліквідність активів товариства. В цілому ефективність використання оборотних підприємства зменшилася протягом 2017-2019 років.

7. Розглянуто напрями вдосконалення управління капіталом підприємства. Основними шляхам оптимізації структури капіталу для ТОВ «Майстерня Кассоне» можуть бути: метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності, метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації вартості та метод оптимізації структури капіталу за критерієм фінансових ризиків.

8. Пояснено необхідність запропонованих заходів на підприємстві. ТОВ «Майстерня Кассоне» має багато можливостей для розвитку та розширення своєї діяльності, проте є певні загрози. Через те що підприємство має досить специфічну сферу діяльності, а саме специфіка кожного проекту, який виконується товариством.

9. Обґрунтовано заходи, які спрямовані на оптимізацію управління капіталом на підприємстві. А саме: спрямування великої кількості додаткових коштів для подальшого збільшення зареєстрованого капіталу ТОВ «Майстерня Кассоне», створення нових резервних фондів, наприклад створення дивідендного резерву, що надає можливість підприємству проводити адекватну дивідендну політику, а в подальшому призведе до збільшення ринкової вартості ТОВ «Майстерня Кассоне».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багацька К. В.? Говорушко Т.А., Шеремет О.О.Фінансовий аналіз: підручник, НУХТ, 2014. – 319 с.
2. Беренда Н.І. Управління структурою капіталу підприємства. Науковий вісник ужгородського національного університету. 2018 р. – 10 с.
3. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Киев: Ника-Центр, 2004. Т.1. – 624 с
4. Бойко О.О., Фінансове планування діяльності сучасного підприємства./ О.О. Бойко, М.А.Панасюк М.А. – Економіка і суспільство, Випуск # 2 / 2016 – 270 с.
5. Бойчик І.М. Економіка підприємства / І.М. Бойчик: навч. посіб. – К.: Атіка, 2007. – 528 с.
6. Бочаров В.В. Фінансовий аналіз / В.В. Бочаров – СПб.: Питер, 2001. – 240 с.
7. Бриггем Ю. Финансовый менеджмент / Ю. Брингхем, Л. Гапенски. – СПб.: Институт «Экономическая школа», 2004. – 669 с.
8. Викиданець І.В. Методи оптимізації структури капіталу підприємства / [Електронний ресурс]
http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2009_3/27.pdf
9. Гейдор А.П. Формування та функціонування системи управління капіталом підприємства: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (7-15 червня 2010 р.). Т. VII. Економічні науки. Перемишль: Наука та освіта, 2010. С. 59-63
10. Гончар В. Перспективи розвитку та шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах / В. Гончар: Фінанси України. – 2012. – № 3. – С. 1–5.

11. Гриньова В.М. Фінанси підприємств, В.М. Гриньова: [навч. посіб.]. – К. : Знання-Прес, 2013. – 98 с.
12. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства / Н.М. Давиденко: Актуал. пробл. економіки. – 2005. – N 2. – С. 36-14.
13. І.В. Дем'яненко, Н.І. Климаш, К.В., Багацька. Фінансовий Менеджмент. 2018., 344 с.
14. І.В. Дем'яненко. Фінансове планування на підприємствах. Конспект лекцій, НУХТ, 2019 р. 145 с.
17. Зінь Е.А. М.О. Турченко. Планування діяльності підприємства / – К. : Професіонал, 2011.
18. Золотаренко В. О. Функціонально-структурна модель управління структурою капіталу підприємства. Управління розвитком. – 2011. – № 1(98). – С. 147–150
19. Камінський С.І., Моделювання оптимальної кредитної політики підприємства торгівлі / № 16, 2013. [Електронний ресурс]
20. Ковалёв В.В. Введение в финансовый менеджмент /. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 768 с.
21. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / 2003. – 148 с.
22. Корж Н.В., Федулова І.В. Управління корпоративним капіталом із позиції концепції життєвого циклу. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2015. Вип. 1. С. 343-358. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2015_1_35
23. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: підручник для вузів / Г.О.Крамаренко, О.Є. Чорна . – 2- ге видання . – К.: ЦУЛ, 2010 . – 520 с.
24. Кузнецова С.А. Фінансовий менеджмент: у схемах і таблицях : навч. посіб. / С.А. Кузнецова ; Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля. – Дніпропетровськ, 2011. – 180 с.

25. Литвин Ю.О. Фінансове планування на підприємствах в сучасних умовах / Ю.О. Литвин, В.І. Матвійчук / Актуальні проблеми розвитку фінансово-кредитної системи України. – Донецьк : ДонНТУ, 2012. – С. 67–85.
26. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю підприємства / Л.О. Лігоненко –: навч. посібник. – К.: КНТЕУ, 2005. — 274 с.
27. Марченко О.І. Фінансові аспекти ділової активності / О.І. Марченко // Фінанси України. – 2007. – №5. – С.136- 143.
28. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш: навч. посіб. – К.: Київ. торг.-екон. ун-т, 2010. — 412 с.
29. Офіційний сайт «Майстерня Кассоне» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://maisternia-kassone.ua/>
30. Офіційний сайт SMIDA [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://smida.gov.ua/>
31. Пожуєв О.В. Сучасні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства./ О.В. Пожуєв – [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpgvzdia/2016_44/pdf/VISNIK_44_193.pdf
32. Равенков А. Фінансове планування на підприємстві / А. Равенков / Проблеми теорії та практики управління. – 2010. – № 4. – С. 72–78.
33. Семенов А.Г, Ярошевська О.В. Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм максимізації його рентабельності, Економіка та підприємництво, 2014 р., № 5 (80)
34. Деева Н. М. Фінансовий аналіз / Н. М. Деева, О. І. Дедіков. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 328 с
35. Сюлина С.П. Актуальные вопросы анализа деловой активности / С.П. Сюлина // Вестник Волжского университета им. В.Н. Татищева. – 2010. – № 20. – С. 103-109.

36. Теличко Р.К. Фінансове планування на малих та середніх підприємствах / Р.К. Теличко // Фінанси України. – 2013. – № 8. – С. 14–16.

37/ Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посіб.] / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2012.

38. Фатыхов Р.Р. Сравнительный анализ основных подходов к оценке деловой активности предприятия [Текст] / Р.Р. Фатыхов // Вестник Казанского государственного финансово-экономического института. – 2009. – №1. – С. 33-38.

39. Юшко С. В. Критичний аналіз економічної сутності поняття «капітал підприємства» / С. В. Юшко, А. Лугова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011.– № 36. – С. 234–238.

40. Янчева Л.М., Кащена Н.Б., Чміль Г.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом підприємств торгівлі: теорія та практика : монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 537 с

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Баланс на 31.12.2017

		Форма № 1- мс	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядк а	На початок звітної року	На кінець звітної періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Основні засоби	1010		926.4	
первісна вартість	1011		1007.6	
знос	1012	( )	(81.2)	
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095		926.4	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100		70.8	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		384.6	
Гроші та їх еквіваленти	1165	4.3	165.4	
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	4.3	620.8	
Баланс	1300	4.3	1547.2	

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду	
1	2	3	4	
I. Власний капітал				
Капітал	1400	1.0	873.7	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-379.3	116.6	
Усього за розділом I	1495	-378.3	990.3	
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення				
III. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	1600			
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги	1615		493.8	
розрахунками з бюджетом	1620			
розрахунками зі страхування	1625			
розрахунками з оплати праці	1630		63.1	
Інші поточні зобов'язання	1690	382.6		
Усього за розділом III	1695	382.6	556.9	
Баланс	1900	4.3	1547.2	

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати за 2017 р.

		Форма № 2- мс	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3103.6	736.3	
Інші доходи	2160			
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	3103.6	736.3	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2884.8)	(729.9)	
Інші витрати	2165	(76.6)	( )	
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	2961.4	729.9	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	142.2	6.4	
Податок на прибуток	2300	(25.6)	(1.1)	
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310			
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	116.6	5.3	

ДОДАТОК В

Баланс на 31.12.2018

Форма № 1- мс Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби	1010	926.4	841.0
первісна вартість	1011	1007.6	1108.8
знос	1012	(81.2)	(267.8)
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	926.4	841.0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	70.8	3015.2
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	684.6	22.0
Гроші та їх еквіваленти	1165	908.2	175.1
Інші оборотні активи	1190	54.2	400.5
Усього за розділом II	1195	1717.8	3612.8
Баланс	1300	2644.2	4453.8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	1.0	1.0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-262.7	-47.4
Усього за розділом I	1495	-261.7	-46.4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	2842.8	4460.5
розрахунками з бюджетом	1620		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630	63.1	39.7
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	2905.9	4500.2
Баланс	1900	2644.2	4453.8

ДОДАТОК Г

Звіт про фінансові результати за 2018 р.

		Форма № 2- мс	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3690.6	3103.6	
Інші доходи	2160			
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	3690.6	3103.6	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2837.6)	(2884.8)	
Інші витрати	2165	(590.5)	(76.6)	
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	3428.1	2961.4	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	262.5	142.2	
Податок на прибуток	2300	(47.2)	(25.6)	
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310			
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	215.3	116.6	

ДОДАТОК Д

Баланс на 31.12.2019

Актив	Код рядк а	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби	1010	841	1741.3
первісна вартість	1011	1108.8	2245.3
знос	1012	(267.8)	(504)
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	841	1741.3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3015.2	118.8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22.0	1031.6
Гроші та їх еквіваленти	1165	175.1	96.8
Інші оборотні активи	1190	400.5	303.2
Усього за розділом II	1195	3612.8	1550.4
Баланс	1300	4453.8	3291.7

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	1.0	1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-47.4	
Усього за розділом I	1495	-46.4	1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	4460.5	322.1
розрахунками з бюджетом	1620		155.6
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630	39.7	
Інші поточні зобов'язання	1690		2813
Усього за розділом III	1695	4500.2	3290.7
Баланс	1900	4453.8	3291.7

ДОДАТОК Е

Звіт про фінансові результати за 2019 р.

Стаття	Код рядк а	За звітний періоду	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11586	3690.6
Інші доходи	2160	19.7	
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	11605.7	3690.6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(8971.5)	(2837.6)
Інші витрати	2165	(1769.7)	(590.5)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	10741.2	3428.1
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	864.5	262.5
Податок на прибуток	2300	(155.6)	(47.2)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	708.9	215.3